

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Oglasi: enostopna min vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:
Trgova ulica 1/L. Telefon 360.
Telefon 44.
Račajo.
Žiti znamke
or.

Nadaljevanje debate o proračunu.

ODMEVI VČERAŠNJEGA INCIDENTA V NAR. SKUPŠČINI. — POSL. VIDA KOVIĆ IZKLJUČEN OD 3. SEJ. — VLADA PORABILA KREDITE BREZ DOVOLJENJA SKUPŠČINE. — GRADITE ŠOLE MESTO VOJAŠNIC.

Beograd, 8. julija. (Izv.) Danes ob 10.20 dopoldne je bila otvorjena seja narodne skupščine. Ko so bile končane formalnosti, so prešli na kratka vprašanja. Nato je narodna skupščina prešla na sklepanje o predlogu zborničnega predsednika glede izključitve poslanca Vidakovića za tri seje in izgubo dnevnice posl. Segvića radi včerašnjega incidenta. Nato je povzel besedo posl. Vidaković, ki je obžaloval to, kar se je zgodilo. Kazen, ki mu je bila naložena, je mirno sprejel. Pri tej priliki je navajal, da je hotel posl. Segvić na posestvu Koteka izgnati nekatere dobrovoljce, da bi tamkaj z neko subotiško banko ustanovil veliko podjetje. To je on (Vidaković) slišal od radikalnega poslanca Mladenovića. Radi tega ne ve, zakaj mu je Segvić zaklical, da je lažnik. Segvić je trdil, da ga je Vidaković dvakrat žalil. Prvič ni res, da si bil hotel izgnati dobrovoljce, o čemer more pričati minister za agrarno reformo. On sam ima 32 let državne službe, ki jo je vso prebil v najopasnějšíh albanskih pokrajinah, sedaj pa je moral doživeti, da mu je nekdo, ki bi mogel biti njegov sin, dal zausulico. Ne more se spominjati, da bi bil Vidakoviću zaklical, da je lažnik. Ve samo to, da je Vidaković pobegnil iz dvorane, in sicer ne samo iz dvorane, temveč tudi s hodnika. On zahteva od parlamenta zadostitev, ki naj mu da priložnost, da s poslanca Vidakovića obračuna na svoj način. Minister za agrarno reformo Miletić, je dejal, da je to že drugi slučaj, ko mora vzeti v varstvo posamezne

poslanca. Ničče ni zahteval, da se dobrovoljci vržejo s Kotekevega posestva. Preden se kaj trdi, je treba imeti o tem natančne podatke. Nato je izjavil predsednik zbornice dr. Ribar, da je poslanca Segvića radi neparlamentarnega obnašanja izvolil k redu. — Narodna skupščina je nato sprejela predlog predsednika glede izključitve posl. Vidakovića. Predsednik dr. Ribar je pozval Vidakovića, naj se odstrani z zbornice, kar je ta tudi storil. — Nato je zbornica prešla na dnevni red. Kot prvi je govoril zemljoradnik Uroš Stajić, ki je napadel vlado, ker je brez dovoljenja parlamenta porabila kredite. Dejal je, da ne more biti tu dobre volje v svrhu obnove države, temveč da je opažati le požruse, ki jih pa ni smatrati za resne. Nato je govoril o državnem proračunu, ki ga je izgotovil dr. Ninčić in ki je bi takrat predložil narodni skupščini, ki ga je pa odklonila. V dobi ministrovanja dr. Ninčića so bili tiskani prvi bankovci in tedaj se je začelo izmetavanje državnih novcev. Kritiziral je davke in izjavil, da ni zadovoljen s tem, da v Srbiji sploh nimajo zemljiškega katastra. Glasoval bo proti predlogu. — Nato je govoril g. posl. Mihajlo Cvirkić, ki je zvrčal vse krivdo današnjih težavnih razmer na posledice vojne. Izjavil je, da je nujna potreba, graditi šole v selskih občinah in omenjal, naj bi država rajše gradila šole nego vojašnice. Šola je bila ob 13. prekinjena in se bo nadaljevala popoldne ob šestnajstih.

Stejič pomilošen na 20 let ječe.

Beograd, 8. julija. (Izv.) Tukajšnji listi javljajo, da sta semkaj dospela z Bleda minister za zunanje posle dr. Ninčić in minister za pravosodje dr. Marković. Kakor poročajo listi, je kralj pomiloštil atentatorja Stejića na dvajset let ječe.

BOJ ZA MESTA DRŽ. SVETNIKOV.

Beograd, 8. julija. (Izv.) Dr. Paleček, ki ga je demokratski klub kanturo odklonil. Na njegovo mesto pride dr. Makso Roš, odvetnik na Sušaku. Namesto demokratskega poslanca Lazarja Jankulovića, ki ga kandidirajo v državni svet, pride v narodno skupščino kot poslanec Abdula Ikmed (muslimanski veroučitelj).

JUŽNA ŽELEZNICA PRED RIMSKIM PARLAMENTOM.

Rim, 8. julija. (Izv.) V odgovoru na interpelacijo republikančice Chiese v poslanski zbornici, ki se zavzema za enotnost južne železnice na konferenci v Benetkah, je izjavil minister za javna dela, da stremi benetška konferenca v zmislu st. germain-ske mirovne pogodbe za tem, da se doseže sporazum med interesiranimi državami. Vlada sedaj ne more dati nobene izjave v tem pogledu. Ona stremi za enotnostjo prometa, za reden in točen promet in za kontinuiteto.

ZA UREDITEV IZVESTITELJSKE SLUŽBE MALE ANTANTE.

Beograd, 8. julija. (Izv.) Koncem tega meseca se sestane v Karlovih Varih konferenca načelnikov tiskovnih uradov in poročevalnic male antante in Poljske. Ta konferenca je posledica jugoslovanskega predloga, ki je bil stavljen na mednarodni gospodarski konferenci v Genovi. Na tej konferenci se bo izdelala konvencija o organizaciji izvestiteljske službe in o organizaciji novinstva sploh. Predvideno je več konferenc. Razen načelnikov bo navzočih tudi nekaj časniških strokovnjakov, ki bodo razpravljali o tehničnih vprašanjih.

PRED KONCEM HAAŠKE KONFERENCE.

Haag, 8. julija. (Izv.) Razpravljanje o koncesijah, ki se imajo dovoliti Rusiji, so jasno pokazala, da je na vsak način pričakovati krize v tej konferenci. Na zahtevo holandskega delegata, naj bi se podali natančni podatki o predpravicah, dovoljenih prejšnjim imeteljem, je odgovoril Litvinov, da pomenjajo predprave več ugodnosti, kater so jim bile doslej dovoljene. Cattel (Belgija) je hotel nato vedeti, ali sovjetska vlada še vedno odreja priznavanje lastniške pravice, kakor je delala popreje. Litvinov je izjavil, da nikakor ne more odgovoriti na to vprašanje in je pristavil, da se o tem vprašanju v komisiji, ki se ima baviti z vprašanjem privatne lastnine, ni nikdar govorilo, in da se o tem tudi ne more razpravljati. Seja je bila končana ob razburjenem razpoloženju.

PONOVNA KRIZA POLJSKE VLADE.

Varšava, 7. julija. (Izv.) Poljski parlament je danes nadaljeval debato o vladi izjavi. Predlog desničarskih strank, naj se izjavi ministrskega predsednika Słwinski ne vzame na znanje in da se vladi ne izreče zaupnica, je bil sprejet z 211 proti 195 glasovom.

Borzna poročila.

Curich, 8. jul. (Izv.) Berlin 0.995, New York 523.50, London 23.29, Pariz 41.60, Milan 23.32, Praga 11, Budimpešta 0.40, Zagreb 1.575, Bukarešta 3.50, Varšava 0.1075, Dunaj 0.025, avstrijske krome 0.275.

Berlin, 8. julija. (Izv.) Duna 2.205, Budimpešta 40.54, Milan 2302.10, Praga 1132.35, Pariz 4114.85, London 2227.05, New York 522.34, Curich 9912.55.

Zagreb, 8. julija. (Izv.) Borza danes ni poslovala. Izven borze so notirali: Dunaj 0.375, Berlin 17.25, Budimpešta 0.65, Trst 372.50—375, London 378.75—380, Praga 179—185.

Beograd, 8. julija. (Izv.) Devize: Berlin 17, Budimpešta 6.75, Bukarešta 49, Italija 375, London 378, Pariz 672, Praga 174, Sofija 51, Curich 1580, Dunaj 0.375. Valute: Nemške marke 22, romunski lei 48.25, italijanske lire 370, francoski franki

Pred sestankom zaupnikov JDS.

Slovenci so pred vojno uživali glas delavnega in poštenega naroda. Kmet-skemu ljudstvu se je sicer očitalo nekoliko preveč klerikalnega mišljenja, toda to mišljenje njegovi morali na sploh ni škodilo. Slovenski uradniki so bili radi svoje pripadnosti in vestnosti tudi na Dunaju znani in upoštevani, a slovenski trgovec je, skoraj brez izjeme, vsled svoje solidnosti lahko našel potreben kredit. Posebno pa je slovela slovenska varčnost, ki je slovensko kreditno združenstvo povzdignila na prvo stopnjo na slovanskem jugu.

Bilo je sicer tudi nekaj nečastnih izjem, ki jih je pa javnosti takoj izločila.

Dobro ime je spremljalo Slovence tudi pri vstopu v državno zajednico z brati Srbi in Hrvati. Zlasti v Beogradu se je pričakovalo mnogo uspehov od sodelovanja vestnih slovenskih uradnikov in neomadeževanih slovenskih politikov pri izgrajevanju nove državne stavbe in pri upravi.

Povojne razmere pa, ki so tudi drugod delovale veliko bolj demoralizirajoče nego sama vojna in nepričakovano zadobljena sloboda in velika moč so vplivale, kakor strup na neke slovenske značaje, ki že prej niso bili posebno trdni. Pojavljali so se znaki nebrzdanega koritarstva in štrebersva, strankarskega protekcionizma in korupcije, pojavila se je želja po hitrem obogatitju brez ozira na čistost uporabljenih sredstev, z eno besedo, pokazali so se znaki propadanja javne in osebne morale v enem delu naše inteligence.

Zadnja razkritja so potem začudenemu, do sedaj ne dovoljno informiranemu ljudstvu pokazala, kako globoko so že zagazili v blato voditelji te inteligence in s kako brezvestnostjo in brezobzirnostjo so izrabljali svojo moč in svoj vpliv v bančnih »operacijah in transakcijah«, ki so bile take, da se morata z njimi naposled baviti — državni pravdnik in preiskovalni sodnik, v kljub visokemu položaju in »državotvornosti« udeleženi oseb.

Počenjanje teh ljudi je gotovo obžalovanja vredno, toda v današnjih časih ne ravna nenavadno: tudi druge države imajo svoje »afere«. Kar dela naš slučaj posebno žalostnega, je dejstvo, da se ožji strankarski somišljeniki, med katerimi je menda še najlj, upamo, precej poštenih in značajnih mož, s svojimi razkrinkanimi voditelji identificirajo in jim, ne da bi se o težkih obsodbah le kolikšaj poučili, izrekaajo zaupnice.

Vrednost teh, od najintimnejših njihovih prijateljev in souživalcev sklenjenih zaupnic je sicer precej dvomljiva, vendar ne moremo mirno iti preko dejstva, da se je našel mož, katerega poštenje je nad vsak dvom vzvišeno, ki se je pa dal izrabiti v to, da je izdal težko osumljenim takoj spričevalo, da je »vse v redu«, akoravno se o osnovanosti obdolžitve ni ponil na pristojnem mestu in akoravno mora sam priznati, da mu prizadete osebe niso mogle več predložiti nikakih potrdil o uporabi vzete denarja.

Tako daleč menda vendar ne sme iti strankarska disciplina; tako postopanje se mora razlagati le s povojno moralo.

Tudi je značilno, s kako lahkoto so somišljeniki sprejeli zvito prikrivanje pravega jedra celega vprašanja. V prvi vrsti namreč ne gre za to, ali je nekorektno pridobljeni denar šel v privatne žepe ali pa za druge, več ali manj lepe svrhe. Si in ostane še tat, četudi si ukradeni denar da daroval Rudečemu križu ali pa družbi Sv. Cirila in Metode. Namen ne posvečuje sredstev, to so nam ravno sedanjti državotvorci v boljših časih vedno in vedno zatrjevali in se zgražali nad »ligurijansko moralo«. Danes pa se misli, da je »vse v redu«, ako le anonimni bančni »komitenti« trdijo, da so denar porabili za »kulturne, gospodarske in politične svrhe«. Gg. prof. Reisner in dr. Kukovec, ali Vama to zadostuje? Ali se Vi s tem strinjate, da se brez dovoljenja edino pristojnega upravnega sveta, na fingirane konte, s fingiranimi podpismi dvigujejo pri banki milijoni in milijoni, do katerih pa se nima nikake pravice? Da se potem na škodo banke z valuto spekulira? Da se z nemškimi trgovci napravi izvoznikarsko kupčijo in si jo da plačati z vagonom manufakturne robe? Da se, baje v korist »propagandnega fonda za koroški plebscit«, sklepa smrdljive svinčene kupčije, potem pa denar ne porabiš v navedeno svrhu, temveč v pokritje umazanega primanjkljaja pri banki?

Takega počenjanja tudi eventualno dober namen ne opravičuje.

Sicer pa tudi v tem poslednjem oziru ni »vse v redu«; ravno nasprotno je krivda morda še večja.

Denar se je dvigal pod firmo JDS; takratni načelnik in blagajnik JDS pa izjavljata, da od vseh milijonov za stranko nista dobila niti počenega groša. Gospodje bančni »komitenti« so torej delali za hrbtom ne samo bančnega vodstva, temveč tudi vodstva lastne stranke in med tem, ko so iz bančnih blagajn zajemali milijone, so šli h takratnemu strankinemu načelniku in prosjačili za podporo za agitacijo, češ, da stranka nima denarja, a načelnik jim je na to res preskrbel 400.000 K podpore!

Človek bi mislil, da ni mogoče te, recimo, neiskrenosti prekositi. In vendar se je »mladinom« tudi to posrečilo. Denar, ki so ga pod imenom stranke pridobili na tisti »čudni« način, so porabili v glavnem zato, da si ustanove lastno glasilo, slavno svinčeno »Jutro«, in da z njim delajo konkurenco in pobijajo do tedaj glavno strankino glasilo »Slov. Narod«.

Ali je potem čudno, ako se prevarani pošteti elementi JDS odvrčajo z gnusom od »mladinov«; ako odstopa dr. Ravnihar, ker noče več s svojim poštenim podpisom pokrivati njihove »nerodnosti« in ako napovedujejo svoj odstop tudi že drugi vplivni in ugledni možje.

Najhujši narodni greh pa je uporaba koroškega propagandnega fonda. Ali si je mogoče misliti večjega cinizma, nego so ga bili zmožni izvesti ti gospodje, ki so koroški denar odtegnili propagandi za plebscit in ga potem porabili za svoje umazane namene? In potem se še čudimo, da smo na Koroškem propadli!

Kljub temu bodo danes znani častiti zaupniki JDS svojim še bolj častitim voditeljem izrekli polno zaupanje in jih pozivali, naj pogumno nadaljujejo boj proti »prevratnim elementom« in proti »klerikalnemu zmaju«. Toda gospodje naj se ne varajo! Njihove vrste se od dne do dne bolj redčijo, pošteti elementi jih zapuščajo in jih obsojajo, a zadnji obračun opravi slovensko ljudstvo, ki jih v kratkem zapodi iz politične arene.

Proč z »mladini« in prostor idealno misleči resnični mladini in poštenim elementom vsake starosti!

Popoldanska debata o proračunu.

Beograd, 8. julija. (Izv.) Na popoldanski seji narodne skupščine je najprej govoril poslanec lvo Evkeović (Jugoslovanski klub), ki je kritiziral proračun iz raznih vzrokov in v daljšem govoru dokazal, da proračun absolutno ne odgovarja današnjim razmeram. Zaradi tega bo glasoval proti. — Zemljoradnik Mihajlo

Stojić je kritiziral proračun s stališča programa njegove stranke, zlasti zaradi tega, ker vlada premalo upšteva razmere zemljoradnikov. Zaradi tega bo glasoval proti proračunu. — Seja se je končala ob osmih zvečer. Prihodnja seja v ponedeljek dopoldne.

Dolarsko posojilo pred finančnim odborom.

EKSPOZE FINANČNEGA MINISTRA. — SOCIALNI DEMOKRATI, ZEMLJORADNIKI PROTI POSOJILU. — SAMOSTOJNI KMETI LE POGOJNO ZA POSOJILU.

Beograd, 8. jul. (Izv.) Finančni odbor je imel danes dopoldne sejo, ki jo je popoldne nadaljeval. Razpravljal je o ameriškem posojilu. Finančni minister dr. Kumanudi je imel pri tej priliki ekspozice in je sporočil poslanca glavne točke pogodbe ter v katere svrhe se uporabi prvi obrok posojila v znesku 15 milijonov dolarjev. Ta obrok se bo porabil takole: 1.000.000 dolarjev za nabavo železniškega materiala in prago, 600.000 za popravo železniških delavnic, 3.000.000 za popravo voz in lokomotiv, 2.500.000 za nabavo in popravo železniških mostov, 600.000 za razširjenje kolodvorov, 200.000 za stanovanje železničarjem, 600.000 za zgradbo novih delavnic 1.500.000 za zgradbo poslopja prometnega ministrstva, 1.300.000 za povračilo dolga družbi Standard Oil Company, 2 milijona za povračilo dolga Narodni banki in 1.700.000 dolarjev za stabilizacijo tečaja dinarja. Finančni odbor je nato otvoril debato. Od opozicije sta govorila poslanca dr. Dušič (Jugoslovanski klub) in Gjonović (republikanec), ki sta zlasti opozarjala, da gre za dve skupini, namreč za skupino Blair et Co. in za

družbo za zgradbo železnic in vodnih poti v Jugoslaviji. Nimamo jamstva, da bo nasprotna stranka pogodbo tudi res izvedla. — V imenu vladnih strank je govoril še posl. Radović, v imenu opozicije pa socialist dr. Korun in zemljoradnik Uroš Stajić, ki sodita, da sedanjti trenotek ni ugoden za tako veliko posojilo, ker vladajo pri nas slabe politične razmere in ker tudi zunanji položaj ni zadovoljljiv. Zavzemala sta se v svojih govorih za manjše posojilo pod boljšimi pogoji. Protestirala sta proti temu, da javnost ni bila zadostno obveščena o uporabi posojila. — V imenu samostojne kmetijske stranke je podal posl. Rajar izjavo, po kateri njegova skupina ne bo glasovala za posojilo in bo svojega zastopnika odpoklicala iz vlade, ako se ne vstavi v zakonski načrt o posojilu tudi natančen proračun za vsa dela, za katera se bo porabilo to posojilo. Njegova skupina zahteva podaljšanje železnice od Kočevja do proge Zagreb—Bakar in iz St. Janža do Sevnice. Ta izjava je v finančnem odboru izzvala precejšnjo senzacijo. Seja se je nato zaključila. Prihodnja seja v ponedeljek.

Razdelitev na oblasti.

MEDJIMURJE Z VARAŽDINSKO OBLASTJO NAJ TVORI ENO SAMO OBLAST.

Beograd, 8. julija. (Izv.) Pod vodstvom dr. Janka Baričevića iz Preloga v Medjimurju je danes dospela semkaj deputacija, ki je protestirala proti temu, da se je Medjimurje do delilo mariborski oblasti in zahtevala, da se ustanovi nova oblast iz sedanjih varaždinske oblasti in Medjimurja. Sedež te oblasti naj bi bil Varaždin. Deputacija je posetila tudi predsednika demokratskega kluba Davidovića, ministra Pribičevića in Miletića, predsednika narodne skupščine dr. Ribarja. Popoldne jih je sprejel tudi ministrski predsednik Pašić, pri katerem so bili pol ure.

Povsod so deputaciji obljubili, da bodo vpoštevali njene želje. Iz konference pri ministrskem predsedniku Pašiću se doznavajo, da je pri tej priliki govoril tudi o Radičevi stranki. Predsednik vlade je izjavil, da je zelo škodljivo, da Radičeva stranka vodi svojo politiko tudi zunaj državnih mej. Doslej je vlada zasledovala njene mahinacije s prirojeno slovensko prizanesljivostjo, sedaj pa bo le še malo časa čakala, da pride Radič do pameti. Drugič bo napela druge strune. (Če le ne bodo počile. Op. uredn.)

Kriza zdravstva v Sloveniji.

Pod tem naslovom je bil v Ta-
boru št. 147 priobčen govor poslanca
dr. Kukovca, ki ga je imel v Razva-
nju, dne 2. junija t. l., v katerem na
neumestnen način blati sedanjo upra-
vo bolnic in isti pripisuje današnjo
krizo zdravstvenih zavodov.

V svojem govoru navaja, da je bil
proračun za vzdrževanje bolnic, s
katerim se da izhajati, od ministr-
stva v polnem obsegu odobren, ne
omenja pa, od kdaj datira ta prora-
čun in za katero dobo; on zamoči,
da je to proračun za l. 1919 in da se
od tega sem še ni odobrilo niti en
proračun in da so se nakazale bolni-
cam za njih vzdrževanje le mesečne
dvajsetstine po proračunu iz l. 1919.
Ni nam znano, je-li to zamoči, da
s s tem ustvari trdno podlago za
bodoče ali da zabriše sedanji polom
centralne uprave.

V odgovor na njegova izvajanja,
da se je treba vsakemu javnemu ču-
vstvu držati proračuna in da je isti
(iz leta 1919) za sedanje razmere
dovolj visok naj mu zadostujejo na-
stopne številke. Prehrana za bolni-
ce in dan je stala v dec. leta 1919
7.50, v maju 1922 pa že 42.50; meso
je stalo v decembru 1919 13 kron za
kilogram, danes pa stane 68 kron,
torej 6 kratno povišanje vseh živ-
ljenskih potrebščin in ravno tako tu-
di vseh stroškov za redno vzdrževa-
nje bolnic. Potemtakem je proračun
iz leta 1919, po katerem so zavodi
prejemali mesečne dvajsetstine 6 krat
prenizek, če vzamemo za podlago,
da se je že takrat s temi nakazili
izhajalo le pri največjem štedenju in
le za silo. Malenkostni naknadni kre-
diti kateri so se nakazovali bolnicam
od časa do časa, so pa le pesek v
očih!

Kako sedaj izhajati s proračun-
skimi dvajsetstinami? Ali je po tek
podatkih jasno gospodu poslancu, na
kak način je narastel dolg zdrav-
stvenih zavodov na 20 milijonov K.
In je gospodu poslancu znano, da se
dolg mora plačati, sicer dobavitelji
ustavijo vsako dobavo? In potem...?

Četudi se sedanja uprava napodi
na po mnenju gospoda poslanca na-
domesti s Turkom ali Mohamedan-
cem — pa naj si bo to kdorkoli —
ne bo vedel pota iz zagate, ako mo-
ra plačati milijonski dolg z malen-
kimi mesečnimi dohodki, pri čem-
ur pa naj bolnik ne trpita in naj
se obrat vrši v polnem obsegu!

Kako se je dosedaj gospodarilo
v zavodih kaže jasno statistika, iz
katerih je razvidno, da se sedaj ne
rabi popolnoma nič več živil, kot
pred vojno, kar se pa tiče drugih iz-
datkov, t. j. za zdravila, instrumen-
te, inventar, hišne potrebščine, po-
grebne stroške, režijo itd. pa polovi-
co manj kot v predvojnem času.
Brezdovno je, da bi dolg dosegel
mного višjo svoto, ako bi upravniki
ne štedili do skrajnosti. Čudežev pa
tudi oni ne znajo delati.

Pribito je, da tu ni zgrešila pota
»pokvarjena inteligenca« s svojim
pravičnim postopanjem. Zdravnikom
ni treba iskati in razkrinkovati kriv-
cev današnje krize tam, kot meni
gospod poslanec, ker je dovelj jas-
no, kje tiče isti, ako stoji vsi na
istem stališču, kot dr. Kukovec,
namreč, da imajo zavodi dovelj sred-
stev na razpolago. To kratkomočno ni
reš!

Narod zna štediti celo do 6 (to-

likokrat so se zvišali stroški od leta
1919) in ne samo do 5 po besedah
gospoda poslanca. Narod ve, da
imajo naši strokovnjaki čiste roke
in vedel bo soditi naše voditelje a la
dr. Kukovec.

Interesi tržaškega pristanišča in odno- saji med Jugoslavijo in Italijo.

Če pogledamo dogodke, ki so se
odigrali v Juljski Krajini od leta
1918 pa do danes, tedaj zlahka uvi-
dimo gospodarsko ozadje, ki so ga
imela brežbeževina in nečloveška
grozodejstva fašistov ter rimska po-
litika proti našemu narodu. Gospo-
darsko ozadje teh dogodkov obstoja
v tem, da je zašla Juljska Krajina
in njeno središče, tržaško pristanišče
v tako krizo, da si sedaj italijanski
gospodarski strokovnjaki zamen-
jajo glave, kako odpraviti pretečo
gospodarsko nesrečo. Vedno smo
povdarjali, da bi bilo v interesu do-
brih odnosov med Italijo in Jugo-
slavijo, da se priznajo Slovanom v
Juljski Krajini pravice, ki jim pri-
tičejo kot enakopravnim italijanskim
državljanom. Povdarili smo, da bo
Jugoslavija na grozodejstva fašizma
in na raznarodovalno politiko rimske
vlade odgovorila z gospodarskim
bojkom primorskih pokrajin in tr-
žaškega pristanišča kot njenega sre-
dišča. To se je tudi zgodilo.

Nekam kasno pa se oglašajo se-
daj trezni italijanski glasovi, ki iz-
pregledujejo o resnici, ki smo jo
vedno povdarjali. Ni dvoma, da je
Italija vedela za gospodarski efekt,
ki ga bo imela politika zatiranja na-
šega primorskega naroda. Toda
žrtvovala je rajši ogromne gospo-
darske dobrine, kakor da bi priznala
zajamčene državljanske pravice ju-
goslovanskim podanikom. K tem
treznim glasovom se je sedaj pri-
družila tudi L' Era Nuova iz Trsta,
ki prinaša 5. julija uvodnik izpod pe-
resa nekega F. Paoloni. Članek je
zanimiv, kot obsodba fašizma in rim-
ske vlade ter zasluži radi tega, da
ga prinesemo v izvešču.

Pisec pravi, da je treba razloče-
vati »interese tržaškega pristanišča«
in »interese tržaškega mesta«, kajti
interesi tržaškega mesta so »lokal-
ni«, med tem ko so oni tržaškega
pristanišča splošno nacionalnega
pomena. Članek naglašja, da so to
razliko izpregledali gotove politične
osebe in visoki uradniki in da so ra-
di tega zadali Trstu oziroma trža-
škemu mestu veliko škodo. Vlada
politika napram tržaškemu pristani-
šču je bila namreč najtesnejše zve-
zana s politiko napram Jugoslaviji.
Dokler ne bo sezidana predilska že-
leznica, bodo ostale prometne zveze,
ki vodijo v tržaško pristanišče ju-
goslovanske. Ena je kratka, druga pa
veže Ogrsko in Rumunsko s Trstom.
Radi tega bi bila posebna prometna
in tarfina pogodba med Italijo in Ju-
goslavijo največjega pomena za tr-
žaško pristanišče. Obratno pa vidi-
mo, da eno leto in pol po ratifikaciji
rapalske pogodbe ne obstoja še ta-
ka pogodba med obema državama in
da dela Jugoslavija vse mogoče za-
preke tranzitnemu blagu in čisto tu-
di potnikom, namenjenim v Trst. Ita-
lijanska vlada je sicer poskusila vse,
da bi pripravila Jugoslavijo do take
pogodbe, vendar je zamudila tisto
priliko, ko je lahko prisilila jugoslo-
vansko vlado, da se tozadevno po-

gaja in zaključuje pogodbe. Tudi ni
znala zaprečiti mnoge razburjajoče
manifestacije, privatne iniciative, ki
so jo politično ošibile napram na-
sprotniku, ki ni bil voljan se poga-
lati. Napram Slovanom kakor tudi
napram Jugoslaviji ni znala voditi ni-
ti notranje, niti zunanje politike. Na-
to članek kritizira pogajanja v Ra-
pallu, kakor tudi v Santi Margheriti
ter zamerja vladi, da ni znala tudi
za tržaško pristanišče uveljaviti ena-
ke klavzule kakor za Zader. G.
Paoloni natančno vidi ogromni po-
men, ki ga imajo jugoslovanske že-
leznice za tržaško pristanišče in se
vsled tega ne obotavlja priporočiti
italijanski vladi, da ne izprazni Su-
šaka in tretjega dalmatinskega pasu,
dokler ne bo Jugoslavija sklenila po-
sebno tarfno-prometno pogodbo.

Z ozirom na poslednjo grožnjo
pravimo g. Paoloniju, da je nasilje
slabo politično orožje in da so tisti
pisatelji, ki so pred vojno pisali o teh
vprašanjih, vse bolj trezno sodili o
velikih problemih jadranskih pokra-
jin. Med temi je vprašanje tržaškega
pristanišča samo najsevernejše in
najmanjše, vendar pa kaže dovolj
pomen jugoslovanskega gospodar-
stva in njenega stališča napram ita-
lijanskemu kot barometra političnih
odnosov med obema državama. Za
danes se omejujemo na priznanje
tržaškega članarja, v katerem ugo-
tavlja važnost jugoslovanskih želez-
nic za Trst. O priliki pa se bomo ž
njim porazgovorili o dosedanji poli-
tički rimske vlade in fašistovskih gro-
zodejstvih napram našim bratom v
Juljski Krajini, ter mu bomo odkrili
zvezo med to politiko in ostalimi do-
godki gospodarskega in političnega
značaja, ki se tičejo Jadrana.

Beograjsko pismo

Beograd, 6. julija.

Vsled obilega posla še dalje časa ni-
sem ničesar pisal iz Beograda. Mislim,
da se je moj zadnji dopis pečal z raz-
merami naših vojakov v Kragujevcu, o
kateri stvari so nekateri listi vzdignili
silnen hrup, ki se menda zaključuje v
»Slov. Gospodariju« od 15. junija. Neki
moj prijatelj je bil tako priazen, da mi
je dotočno številko doposlal. Jaz nimam
na vsa podtikanja drugega odgovora,
kakor pa, da naglašam, da je bil dopis,
tisto se razmer v Kragujevcu, ki ga je
prinesla »Jugoslavija«, povsem točen.
Kaj so pisali demokratični listi, tega ni-
sem čital. Jaz sem v »Jugoslaviji« napi-
sal to, kar so mi povedali vojniki sami v
nenavzočnosti svojih poveljnikov. Ako bi
bili več povedali, bi bil več napisal. Da
bi pa bile v Kragujevcu rožnate raz-
mere, tega pa nihče trdil ni.

Slovence bo gotovo zanimalo, kako
živimo v Beogradu v tej hudi vročini.
Posebno bo to zanimalo vrle »Matičar-
ke«, ki jim je bilo že maja meseca tako
vroče, da so vročino komaj prenašale.

Predvsem rečem to, da se človek po-
lagoma vsega navadi, tudi vročine. Ve-
liko olajšavo pomenita Beograščanom
v teh vročih dneh Donava in Sava. Naj-
večji promet je v kopališču na drugi
strani Save nasproti kolodvoru, kamor
vsaki pet minut vozi parnik. Koplje se,
naravno, vse vprek, moški in ženske,
kakor pri nas v Lazah. So med kopalci
revni in bogati, ker je vsem na tem, da
se nekoliko ohladi. Lansko leto sem
celo veliko in močno postavlo ministra
poljoprivrede gosp. Pucelja večkrat
opazil v Savi. On se niti komunističnih
poslancev, ki so se kopali v njegovi bli-

žini, ni ustrašil. Pa bi se gosp. ministra
tudi nobeden ne upal lotiti, ker ima
vsakdo do njega ne samo spoštovanje,
ampak tudi strah pred njegovo volovsko
močjo.

Kopli smo se v Savi klub temu, da je
umazana skoro kot gnojnica, kar po-
vzročuje tukajšnja flovata zemlja in
kljub temu, da je topla kakor pomije.
Boljše je kot nič. Beograščani tega mor-
da niti ne opazijo, ker niso bolje vode
vajeni, toda mi iz Slovenije neprestano
zdihujemo po naši čisti in hladni Savi in
zavidamo Ljubljancem, ki se vozijo,
četudi včasih v volovskih vagonih v
Laze, da se tam ohladijo in okrepejo.

Vročina vpliva tudi na možgane. O
tem bi naši ministri in ž njimi vred ves
parlament lahko zapeli krasno pesem.
Najbolj pameten akt poslednjih dni je
bil ta, da so sklenili volitve v oblastne
skupščine preložiti na jesen. Do takrat
se nadejajo, da se bodo razmere neko-
liko izboljšale v njihov prid. Volitve v
oblastne skupščine bodo pomenile za
vladne stranke nekaj barometer. Ako
bo kazal na lepo vreme, bodo takoj raz-
pisali volitve v narodno skupščino, ako
pa bo kazal na dež in točo, pa volitev v
nar. skupščino še dolgo ne bo.

V vladnih klubih se še vedno vršijo
debate o Kumanudijevem posojilu. Ra-
dikali se temu posojilu upirajo iz edine-
ga razloga, ker se boje, da bi posojilo
morda le znalo uspeti in koristiti zemlji,
kar bi šlo na dobro v konto demokratov.
To je treba vsekakor na kak način pre-
prečiti. Govori se, da bodo demokrati
ponudili radikalcem neko drugo ekspo-
latacijsko polje, tako, da bodo oboji za-
dovoljni. V tem slučaju bo posojilo spre-
jeto.

V parlamentu pa se vrši budžetska
debata. V dvorani ni nikdar več kakor
kakih 60 poslancev, včasih niti toliko ne.
Poslanci sedijo po klubih in pijejo črno
kavo. Drugi zopet gredo na plodonsne
intervencije. Včasih se dogodi, da opo-
zicija s svojim nastopom v parlamentu
dvigne vladne poslance iz klubov tako,
da pridejo v zbornico. A kmalu se zopet
odstranijo, če ni na dnevnem redu kako
interesno vprašanje, ki nudi ali pre-
pir ali humor.

Z ministri tudi ni nič boljše. Namesto
da bi bili pri budžetski debati vsi na-
vozci, vidimo v ministrski klopi samo
ministra financ dr. Kumanudija in mi-
nistra poljoprivrede Pucelja, ki nikdar ne
manjka. Drugi ministri prihajajo in zo-
pet odhajajo. Navadno sedijo v ministr-
ski sobi, ki se nahaja v skupščinski
zgradi in od časa do časa se pojavi na
vratih spoštljiva brada gospoda Pašića
— toda navadno samo takrat, kadar ni
na dnevnem redu kak upit ali kaka in-
terpelacija, na katero bi moral on odgo-
varjati. Odgovarja Pašić namreč zelo
nerad in nedavno me je dr. Korun opo-
zoril, da sploh nima sestavljenih nobe-
nih odgovorov in da navadno, če odgo-
varja, odgovarja kar tako na pamet, ne
da bi vedel, kakaj pravzaprav gre.

Danes končam. Ob priliki bom opisal
svoje višje, ki sem jih dobil ob priliki
budžetske debate z ozirom na izvajanja
nekaterih govornikov.

Hegemonistična politika beo- grajske oligarhije.

V imenu narodnega edinstva za-
hleva belgrajska trgovska in finančna
oligarhija strogo centralizirano drža-
vo. »En narod smo s tremi imeni,« to
je stalen refren režimskega časopisja.
Kdor trdi, da so Slovenci, Hrvati in
Srbi trije narodi, ta je protidržaven

element, je separatist, ki hoče razko-
sati edinstveno državo.

Kako pa izgleda stvar v resnici?
Opozicija je zahtevala, da se naj ime-
nuje naša država »Jugoslavija«, s čim-
ur je hotela izraziti cilj političnega
stremjenja, da se s tekom časa zlijejo
Slovenci, Hrvati in Srbi v eno celoto.
Ali oligarhija se je temu imenu odloč-
no uprla, tako da je prišlo skoro do
vladne krize. Tisti, ki vedno kričijo o
narodnem edinstvu, niso mogli zatajiti
svojega primitivnega nacionalizma, ki
tako živo spominja na prusko oholost
Nemcev. Razlika je samo ta, da člo-
vek lažje prenaša nacionalizem veli-
kega naroda kakor pa nacionalizem
majhnega naroda. Srbijanska oligar-
hija ni zmogla, da bi bila utajila svo-
jega srbstva. In ker že ni mogla ime-
novati nove države »Srbija«, jo je ime-
novala vsaj »Kraljevina Srbov, Hrvat-
ov in Slovencev.« Pri tem pa leži pov-
darek na »Srbiji«. Zato tudi v inozem-
skih listih navadno čitamo o »Srbiji«
in ne o »Jugoslaviji«. Vagoni, ki so
prišli iz Nemčije, nosijo vsi napise:
S. D. Ž. (srbske državne železnice).

Znak vladajoče srbske oligar-
hije je skrajna nacionalna intoleranca
in negacija Hrvatov in Slovencev. Ta
intoleranca pa je vzbudila pri Hrvatih
skrajnen nacionalen odpor, kakršnega
ni bilo nikoli v polpreteklem času.
Srbski nacionalizem je vzbudil Hrvat-
skega in oba sta ekskluzivna. Vseka-
kor pa sta oba skrajno škodljiva za bo-
doči razvoj na Balkanu.

Nacionalizem srbske oligarhije gre
za tem, da ustvari nadvlado na Balka-
nu, da ustvari velikosrbsko državo, ki
bi imela pod svojo oblastjo vse bal-
kanske Slovence. Z mečem in handžar-
jem so se osvobodili Srbi. To dejstvo
je zavedlo srbsko oligarhijo do one
usodne zmote, ki misli, da se dajo
ustvariti in utrditi velike države z me-
čem in bajoneti. Militarizem je steber,
na katerega zida srbska oligarhija. Vsa
državniška modrost srbske oligarhije
je nacionalizem in militarizem. Tako
je bilo svojčas tudi v Berlinu, samo s
to razliko, da se je nacionalizem in
militarizem v Nemčiji še pridružil
visoki civilizaciji, ki jo pri srbski oli-
garhiji zamenja isče. In Nemčijo je ravo-
no to upropastilo.

Srbska oligarhija vlada danes s
pomočjo bajonetov in surove sile, ki
podžiga nacionalno sovraštvo pri šir-
okih masah in odtuje med seboj uje-
dinjene jugoslovanske narode.

Ali jugoslovanski problem ne ob-
stoja samo v ujednjenju Srbov, Hrvat-
ov in Slovencev. Tu imamo poleg tega
še macedonski problem. Macedonci se
čutijo kot samostojna nacionalna eno-
ta. Tega pa ne priznava Srbi. Hoče-
jo jih siloma posrbiti. Posledica tega je
ravno v teh dneh nevarnost izbruhla
državljanske vojne v Macedoniji.

Dalje srbska oligarhija noče nič-
esar slišati o Bolgarih. In vendar so
Bolgari ravno taki Jugoslovani, kakor
smo Slovenci. Da, Srbi celo lažje ra-
zumejo Bolgare, kakor Slovence.

Vladajoča srbska oligarhija ne ma-
ra ničesar slišati o veliki federaciji ju-
goslovanskih narodov: Slovencev,
Hrvatov, Srbov, Macedoncev in Bol-
garov. Srbska oligarhija hoče samo
hegemonijo v Eshaeziji in svrhu impe-
rijalistične eksploatacije. Ta pot vodi
v propast ali pa v revolucijo, ker srbs-
ka oligarhija je premaloštevilna in
preslabotna, da bi mogla trajno vzdr-
ževati to hegemonijo. Postavljene so ji
naravne meje, preko katerih ne bo mo-
gla iti.

Dr. Joža Glonar: Slovenski biografski leksikon

Petdeset let je že, odkar se je v »Slo-
venski Matici« sprožila ideja, da izdaj
Matičarji Slovencev »Načrtni slovník«.
Matičarjem je blestel pred očmi Riegrov
čestit? »Načrtni slovník«, gluho so se za-
vedeli po nemarnosti takega podjetja in
svojeleto tega v svoji dobri volji pre-
zrli vso naivnost in nedolžno prešer-
nost svoje namere. Tik pred vojno se
je začela snovati »Jugoslovanska enci-
klopedija, ki bi jo na izdalo skupno ju-
goslovanske akademije in učena društ-
va. Vojna je projekt za enkrat prepre-
čila; iz njega se je izkristaliziral »Hr-
vatski biografski rječnik«, ki pa ni pri-
šel preko ene poskusne pole. Po vojni
so se lani v Zagrebu sestali poslanci
česke akademije in jugoslovanskih aka-
demij in učenih društev, da se posveto-
jejo o skupnih načrtih. Pri tem se je zo-
pet govorilo o »Jugoslovanski enciklo-
pediji«, kar je dokaz, kako občutna je
potreba takega dela. Posvetovanja so se
končala s konstatacijo, da je tako ob-
širno delo v celoti za enkrat neizvedli-
vo in da se prepusti posameznikom, da
v svojem okrožju izdajo dele te bodoče
»Jugoslovanske enciklopedije«. S tem
smo Slovenci dobili pravico in ob enem
dolžnost, da zavihamo rokave in sami
opravimo pri nas, kar se za to reč da.

V pisateljskih krogih, ki bi bili so-
tudi pri tem poslu, je ta ideja ne-
prestan živela in vrtila po možgih.
Toda kaj ti pomaga danes ideja — pa

bodi še tako lepa in imenitna! — če nisi
drugače nič kot pisatelj! Tu je med te
uboge »idejnjake« kar treščil poziv »Za-
družne gospodarske banke v Ljubljani«,
da se naj v obliki »konverzacijskega
leksikona« sestavi celotna slika Slove-
nije in slovenstva. Da banka pri čeli
stvari ne išče nikakega dobička, ampak
da ji je samo na tem, da se stvar izda
in sicer izda čim prej. Vidi Bog, kdo ji
je navdihnil to siljano misel, kratko
rečeno, banka je poverila vseuč. doc.
dr. J. Cankarju nalogo, da sestavi
odbor, ki bo vse delo organiziral in iz-
vedel. Dr. Cankar se je najprej posveto-
val z bibliotekarji in bibliografi in tako
se je osnoval ožji odbor, sestojel iz
dr. Cankarja, dr. Kidriča, dr. Šlebin-
gerja in pisca teh vrstic. Že pri prvih
posvetovanjih se je pokazalo, da se
leksikon v tej široki zasnovi ne da tako
hitro izvesti in da ga bo treba deliti. Za
celotni leksikon je pri nas danes še pre-
malo priprav in kar je glavno: vsa or-
ganizacija leksikalnega dela in njega
tehnika je bila urednikom popolnoma ne-
znana, dasi je eden izmed njih pred de-
setimi leti pomagal pri Brockhausovem
»Conversations Lexikonu«. Zato se je
sklenilo za enkrat izdati razmeroma
lažji del »Slovenski biografski leksi-
kon«, praktične izkušnje ob njem pa po-
rabiti pri težjem, ki bi mu naj sledil,
»Slovenski realni leksikon«. Biografski
leksikon bi naj obsegal kakih 50 pol le-
ksikonovega formata, vsaka stran dva
običajna stolpca po 70—80 vrst. Banka
je bila s to začasno omejitvijo projekta
zadovoljna.

Sedaj je bilo treba določiti, kdo naj
se vzame v leksikon, to je: sestaviti le-
ksikonov alfabet. Jasno je bilo že iz
kraja, da treba vzeti vse one pomemb-
nejše ljudi, ki so se pristevali Sloven-
cem ali jih vsaj mi lahko z večjo ali
manjšo pravico prištevamo. Kmalu pa
se je pokazalo, da bi bilo delo teh ljudi
neumljivo in slika naše slovenske pre-
teklosti nepopolna, če ne privzamemo
tudi vseh onih tujerodnih in tujezič-
nih ljudi, ki so živeli in delovali med
nami in tako — na ta ali oni način, vča-
sih celo z nasprotovanjem! — pomagali
oblikovati to, kar danes imenujemo slo-
venstvo. In da treba »slovenstvo« poj-
movati v najširšem obsegu: kakor se
kaže v zastopnikih naše umetnosti, zna-
nosti, politike, industrije, narodnega go-
spodarstva, združništva itd. itd., sploh
v vseh oblikah javnega življenja. Ko je
bil ta alfabet v prvotnem konceptu se-
stavljen, se je natisnil »Seznam imen za
slovenski biografski leksikon«, ki ni bil
in ni namenjen za javnost; zgolj po mo-
moti je izostala opomba »Natisnjeno
kot rokopis«. Služi naj v prvi vrsti kot
tehnični pomoček pri najrazličnejših
evidencah, ki jih je treba voditi v »cen-
trali«, v drugi pa kot vprašanje na po-
sameznike v številnem štabu sotrudi-
kov, da izjavijo, katere imena bi obde-
lahi in katera bi po njihovem mnenju še
trebalo vstaviti. Centralni odbor nosi si-
cer večino dela in odgovornosti, toda
on ne more spisati vsega, saj mu je zna-
na samo slovenska literatura in umet-
nost. Zato je bilo in je treba še poiskati
posamezne sotrudičke, ki bi napisali

n. pr. biografije zgodovinarjev, čebelar-
jev, zadržarjev, literatov, politikov,
žurnalistov, šolnikov, modroslovcev, in-
dustrijcev, bogoslovcev, mecenov, rene-
gatov itd. In še pri tej specializaciji bo
moral referent oddati kako stoletje ka-
kemu tovarišu, ali kako ime kakemu
specialistu. Centralni odbor ima glavno
nalogo, da stvar organizira, skrbi za
enotno redakcijo, se udeležuje v posa-
meznih stadih in čaka bridke naloge, da
bo nazadnje sam moral napisati članke,
za katere od drugih ne bo dobil podat-
kov.

Kdor nekoliko razmisli težkoče pri
takem res velikem delu — posebe pri
njega prvem poizkusu — bo uvidel, da
sprejem v leksikon še ni nobena ugodna
ocena, kakor izpustitev ne preziranje
ali obsodba. V leksikonu vlada kruta ti-
ranija alfabeta, ki bo zakrivila, da bo
najstarejši slovenski poet, znan že za
časa Levstika kot »Libor val Buren«, ki
se danes pesničuje, »ranžiral« pred Oto-
mom Zupančičem. Največja težava pa je,
dobiti biografjske podatke pri živih
ljudih. Baš te dni so se začele razpo-
šiljati vprašalne pole in se bodo razpo-
šiljale, dokler delo ne bo v rokopisu go-
tovo. Naj bi nikoga ne ovirala nepotre-
bna muhavost ali skromnost, da bi ne
postregel s podatki. Mogoče bo tega ali
onega zanimalo, v kako družbo bo pri-
šel. Družba je — to lahko izdam brez
škoda za celo »podjetje« — neizmerno
pisana in zanimiva. Najstarejši član je
menda kartuzijanec brat Nikolaj, ki je l.
1347 v samostanu Bistri prekrasno po-
slikal velik rokopis, sv. Avgušтина »De

civitate Dei«. Posekal bi ga seveda s
starostjo brižinski škof Abraham, ki je
živel v drugi polovici 10. stoletja, ki je
v prav oči zvezi z najstarejšim spome-
nikom našega jezika in ki je uganjal ne-
kaj takega, kar bi se dalo nekako ime-
novati »slovenska kolonizatorska politi-
ka«. V desetem stoletju! Kaj! Ali smo
res tako od muh? Toda stvar in oseba
sta za enkrat še premalo jasni. Nič ne
dene! Baš sedaj čepi nad Abrahamovimi
rokopisi tam zunaj v Nemčiji sredi nje
političnega vrveža mlad slovenski uče-
njak in ko boste dobili leksikon natis-
njen v roke, boste v njem brali o tem
Abrahamu več, ko bi vam danes vedeli
povedati vsi leksikonovi uredniki in so-
tudiniki skupaj. In njegovo ime bo, ka-
kor vse kaže, celo prvo v leksikonu! Na-
šli boste imena ljudi, ki so l. 1704 v
Ljubljani osnovali filozofsko fakulteto
in izračunali, da bi za celotno univerzo
trebalo samo borih — 40.000 goldinar-
jev. Poleg Gorenjca Carbonarinsa-Vo-
glarja, ki je kot telesni zdravnik Petra
Velikega umrl na povratku z neke za-
gonetne misije v Rim na svojem rojst-
nem domu, boste našli ljudi, ki se danes
brigajo za našo narodno zdravje. Poleg
naših strogih znanstvenikov zgodovinar-
jev. Poleg Gorenjca Carbonarinsa-Vo-
nitscherja, ki je v začetku XVIII. stol.
»ad excitandam veteris urbis Labacen-
sis gloriam« falzificiral rimske napise.
V dobi skrbi za invalide in v času »pro-
težnih delavnic« bo zanimala biografija
štajerskega analfabeta in samouka mi-
zarja Jožeta Vrščiča, ki je v prvi polo-
vici XIX. stol. s svojimi protezami po-

Priseljeniška kvota v Ameriko za leto 1922.

Priseljeniški zakon, omejujoč priseljevanje tujerodcev iz pojedinih inozemskih držav na tri odstotke dotičnih tujerodcev, nastanjenih v Združenih državah glasilom ljudskega štetja od leta 1910, je bil, kakor smo že objavili, podaljšan za nadaljnji dve fiskalni leti, torej za dobo od 1. julija 1922 do 30. junija 1924.

Novi zakon je enak staremu, ki je stopil iz veljave koncem junija tega leta razen dveh malih, a važnih izprememb. Prva sprememba se tiče priseljevanja inozemcev iz drugih sosednjih amer. držav, iz katerih so se mogli poprej inozemci prosto priseljevati v Združene Države, po enoletnem tamkajšnjem bivanju, ne da bi bili všteti v kvoto, dočim se sedaj zahteva zato petletno bivanje. Druga se tiče pravice inozemca, ki ne bo sprejet radi izčrpanja kvote, do povračila potnih stroškov s strani parobrodne družbe. Po starem zakonu deportirani priseljenec ni imel te pravice.

Kakor poprej, določa zakon tudi sedaj, da se sme iz vsake posamezne inozemske države tekom enega leta priseliti v Združene Države največ ena oseba. Kvota se izračuna po številu oseb, ki so v dotični državi. Rojstvo in rojenost ali državljanska pripadnost prihajajo v poštev. Maksimum pristupljivih inozemcev se imenuje letna kvota. Radi tega utegne kaka posamezna narodnost izčrpati svojo mesečno kvoto že v petem mesecu po začetku fiskalnega leta, ki se začne s 1. julijem.

Lani so Jugoslovani izčrpali svojo kvoto že okoli 15. novembra, razen če bi bilo Jugoslovonom priseljevanje ustavljeno do konca prošlega junija. S 1. julijem se je priseljevanje iz Jugoslavije zopet pričelo in bo prosto, dokler se ne izčrpa letna kvota; toda medtem bo pripušteno vsak mesec le toliko priselencev, kolikor jih dovoljuje mesečna kvota. Ameriške priseljeniške oblasti so izdale sedaj listo kvot, ki naj veljajo za predstoječe fiskalno leto. Ni nikake bistvene razlike med prejšnjimi in sedanjimi kvotami. Letna kvota za Jugoslavijo, ki je do sedaj znašala 6.405 je določena na 6.426; sorazmerno znaša mesečna kvota 1.285.

Vsega skupaj sme priti tekom prihodnjega fiskalnega leta v Ameriko največ 357.803 priselencev (proti 355.825 v preteklem fiskalnem letu.) Tekom vsakega poedinega meseca jih sme priti največ 71.561.

Priseljeniška oblast povdarja, da se nakazanje naseljeniške kvote tej ali oni pokrajini ne sme smatrati, kot da ima kak političen pomen ali da vsebuje pripoznanje novih držav, razen v slučaju, ako so Združene Države že formalno in uradno izjavile tako pripoznanje.

Človeško knjigovodstvo.

Trgovec, ki bi vršil svoje posle brez vsakega knjigovodstva, bi bržkone prav kmalu prišel na boben. Vendar še se danes mnogi ljudje čudijo, zakaj da je treba uradno zapisati vsa rojstva, poroke in smrti in prijaviti vsak slučaj nalezljive bolezni. Ti zapisi predstavljajo v resni-

ci človeško knjigovodstvo in so ravno tako potrebni, kakor trgovsko knjigovodstvo za trgovino. Kakor trgovske knjige povedo trgovcu, ali ima pri trgovini zgubo ali dobiček, ravnotako kažejo življenjske statistike, ali občina pridobiva ali zgublja na zdravju.

Zakaj je zapis o rojstvu tako važen? Sinček ali hčerka bo potrebovala rojstno izpričevalo, ko začne pohajati šolo in kasneje, da dokaže svojo starost, imena roditeljev, rojstni kraj, državljanstvo, svoje pravice do dedščine itd.

Zapisovanje rojstev, porok, smrti in nalezljivih bolezni je velike važnosti za zdravstvene oblasti in druge organizacije za socialno oskrbo ter za zdravniške in učenjake v svrhu proučevanja o vzrokih smrti in preprečevanje nepotrebnih bolezni in smrti.

Iz statistik, ki jih sestavljajo iz teh zapisov, se izračuna umrljivost oz. razmerje smrti k številu prebivalstva za vsak posamezni kraj; ako se umrljivost poveča, pokažejo številke, kakšen da je vzrok za to, kakor pokažejo knjige v trgovini, kaj da je povzročilo zgubo ali dobiček. Ako zdravstveno poročilo izkazuje narastek kake nalezljive bolezni, se lahko takoj storijo potrebni koraki, da se najde vir bolezni in se ustavi njeno nadaljnje razširjenje.

Življenjske statistike nam tudi nudijo priliko, da sodimo o učinkih javnega zdravstvenega delovanja in njegovih uspehih pri reševanju človeških življenj.

Stariši bi morali vedno dati zapisi rojstvo vsakega otroka, ne le, ker ima otrok po zakonu pravico do tega, marveč ker to omogočuje, da ima zdravstvena oblast natančne podatke o vzrokih dojenčkove smrti. V zadnjih letih se je storil jako velik napredek, posebno v naprednih vzhodnih državah, v reševanju življenj novorojenčkov, in to je deloma omogočila statistika, iz katere je razviden vzrok bolezni in obsežnost enakih slučajev. V državi New York na primer je pred 20. leti umrlo približno po 153 dojenčkov izmed tisoč novorojenčkov; razmere pa so sedaj toliko zboljšale, da jih je lansko leto pomrlo le 75 na vsakih tisoč novorojenčkov. Pred 30. leti je razmerje smrti znašalo v isti državi 20 na vsakih tisoč novorojenčkov. Pred 30. leti je razmerje smrti znašalo v isti državi 20 na vsakih tisoč ljudi, lansko leto pa se je to število zmanjšalo na 12 na tisoč ljudi, kar pomeni, da se je na vsakih tisoč živčih ljudi rešilo 8 življenj več, kakor pred 30. leti. Te številke dokazujejo, kakšen dobiček donša človeški družbi človeško knjigovodstvo.

Politične vesti.

Avdijsca pravosodnega ministra pri kralju.

Beogradsko »Videlo« prinaša sledečo anekdoto iz Blede: Avdijsca gosp. Laze Markovića pri kralju je trajala zelo kratak čas. Stopivši pred Nj. Vel. je gospod Marković rekel sledeče: »Po naredbi Vašega Vel. sem pripravil in prinesel ukaz o pomilostitvi atentatorja Spasoja Stejića. Toda kraljevska vlada misli ...

Kje je ukaz? je kralj prekinil svojega ministra. Izvlekel je podvzval Lazića in hitro izvlekel iz svoje torbe napisani ukaz. Kralj je ukaz takoj podpisal in se je tako odstranil z besedami:

Lahko gremo, gospod Marković!

Odkrit razkol v JDS.

Danes se vrši zaupniški zbor mladincev, na katerem bo poročal po dolgem presledku tudi dr. Gregor Željav. Celo prireditelj spremljajo zanimive okolščine. Dr. Karel Triller, kateremu so mladinci ob nedavni 60 letnici posvetili uvodnik, v katerem so z iskreno hinavščino ali pa hinavsko iskrenostjo naglašali duševne vrline tega naprednega voditelja povdarjajoč zlasti njegovo poštenost ter čistost političnega dela se očigledno skandaloznih afer, v katere so zapleteni mladinski voditelji, vsa-akor iz tehtnih razlogov sedaj odložil svoj mandat v načelstvu in izvrševalnem odboru JDS. Druga zanimivost današnjega zaupniškega zbora mladincev je ta, da nanj niso vabili starinov, tako, da bo sestanek čisto družinska in bolj družabna prireditev brez stvarne kritike, ki bi bila pač v sedanjem trenutku prav neprijetna. Tretja zanimivost pa odkriva razlog, zakaj so se mladinci odločili za »čiščenje« demokratske stranke.

»Jutro« in zadržko vprašanje.

Gospod dr. Rybar, ki je bil od nas opozorjen na skrajno zlobna vprašanja v včerajšnjem »Jutru« glede uspehov pogajanj z Italijo, nas je obvestil, da je na sestanku, sklicanem od tukajšnje trg. in obrtne zbornice, že poročal, zakaj ni bilo mogoče doseči večjih koncesij in da bo v kratkem o teh pogajanjih obvestil tudi širšo javnost. Zagotavljamo pa zlobne interpelante, da tega poročila ne bodo prav nič veselili. Za danes bi le vprašali gg. okoli »Jutra«, ki imajo, kakor se vedno hvalijo, nekoliko več vpliva v vladi, nego dr. Rybar, kaj so njihovi ministri in poslanci storili, da bi se naši delegaciji dalo za vsa od »Jutra« omenjena vprašanja primerne obvezne inštrukcije in pooblaščenja. Gospod dr. Rybar je bil namreč v Sv. Margariti in v Rimu dodeljen le kot ekspert radikalnemu zunanjemu ministru Ninčiču in demokratskemu mi-

nistru dr. Krstelju, ter se je moral držati dobrih inštrukcij. Kako pa misli naša radikalno - demokratska večina o zaščiti naših bratov pod Italijo, je pokazal potek praške konferenice, kjer so jugoslovanski delegatje ogorčeno protestirali proti na-

cionalni avtonomiji, načelni zahtevi naših primorskih bratov, od katerih edino pričakujejo možnost ohranitve tamošnjega našega življa. Kako so dajo o taki taktiki zastopniki primorskih Slovanov, pa izvedo gospodje pri »Jutru« v kratkem.

Gospodarstvo.

Prepovedi glede uvoza in izvoza denarja v raznih državah.

Mnogo evropskih držav nalaga dandanes jako važne omejitve na uvoz in izvoz valut (novčanic) in deviz (plačilnih sredstev na inozemstvo). Te omejitve se ne tičejo le državljanov dotičnih držav, temveč tudi tujcev, ki potujejo skozi te države oziroma prihajajo tja na kratek obisk. Radi tega je za vse potnike velike važnosti, da se pravočasno informirajo o teh omejitvah, ako si hočejo prihraniti včasih jako resne neprimolike in veliko izgubo denarja. Ker marsikateri potnik je že prišel vsled nepoznavanja tozadevnih uredb ob svoj trdo prislužen denar.

V naslednjem navedemo nekoliko držav, ki nalagajo take uvozne in izvozne omejitve. Seznam sicer ni popoln, vendar pa obsega vse države, ki prihajajo v svetovnem potniškem prometu v glavnem vpoštev.

Jugoslavija.

Uvoz tujih valut je dovoljen v vsaki količini. Ravno tako je dovoljen tranzit tujih valut preko Jugoslavije pod pogojem, da potnik pri vstopu v državo prijavi količino valut, ki jih nosi s seboj. O tem mora dobiti potrdilo dotične omejitve carinarnice, ki mu pri odhodu iz države služi kot dokaz o tranzitu. Dotični potnik pa mora izvoziti s seboj prenešeno, za tranzit namenjeno valuto, najkasneje en mesec po uvozu. Poleg tega je prepovedan izvoz srebrnega in zlatega denarja, dolarjev in kronsko-dinarskih novčanic. V svrhu potovanja sme vsak potnik vzeti s seboj največ 2.000 dinarjev. Potniki v Združene Države mejo vzeti s seboj 100 dolarjev, če pa so državljani Združenih Držav, ki se vračajo domov, pa 500 dolarjev. Izvoz vseh drugih valut je popolnoma svoboden. Brez posebnega dovoljenja pa se ne smejo izvažati devize v vrednosti preko 2000 francoskih frankov oziroma preko odgovarjajoče vrednosti v kak drugi valuti.

Avstrijska republika.

Avstrijska vlada zahteva, da mora vsakdo, ki potuje v inozemstvo in hoče vzeti s seboj preko 20.000 avstrijskih kron, dobiti zato dovoljenje od nje. Izvoz zlatega in srebrnega denarja je prepovedan, ni pa nikakih omejitev za tujce glede tranzita tujih valut. Avstrijska vlada baže namerava spremeniti tozadevne uredbe.

Čehoslovaška.

Vsako svoto bodisi v domači ali tuji valuti, ki presega vrednost 3000 čeških kron je treba ob prihodu v Čehoslovaško prijaviti. Odhajajoči potniki morajo dobiti od takozvanega bančnega urada dovoljenje za izvoz denarja v vrednosti preko 3000 češkosl. kron. Ako turisti ali potniki prinesejo s seboj zlat denar, ga smejo tudi svobodno odnesti. Le osebe, ki so rojene na Čehoslovaškem, ne smejo pod nobenim pogojem izvoziti zlata.

Švica in Italija.

Švica nima nikakih omejitvenih uredb glede denarja, ki ga potniki odnašajo iz države. Tudi glede Italije nam ni znano o nikakih težkočah, katerim bi bili podvrženi potniki z ozirom na denar, ki ga nosijo s seboj.

Nemčija.

Potniki, ki zapuščajo nemško ozemlje, morajo imeti posebno dovoljenje, ako hočejo odnesti s seboj več, kakor 20.000 mark ali istovredno svoto v kaki drugi valuti. To dovoljenje pa ni potrebno, ako si je potnik pustil pri vstopu v Nemčijo od carinarnice potrditi, koliko zlatega, srebrnega in papirnatega denarja je prinesel s seboj, če odnešena svota ne presga uvožene in če od uvoza ni preteklo več, kot 4 tedne. V slučaju pa, da se mudi potnik v Nemčiji dalje, nego 4 tedne, pa zgoraj omenjeno potrdilo od carinarnice zadostuje, da dobi potrebno izvozno dovoljenje s strani finančne oblasti.

Francija.

Francoska vlada prepoveduje v glavnem izvoz kovanega denarja, domačega in tujega, kakor tudi izvoz več, kakor 5000 frankov oziroma enakovredne vsote v tujih valutah. Kdor bi poskušal prekršiti te uredbe, utegne biti zaprt od enega meseca do dveh let in kaznovan s globo od 1000 do 5000 frankov, peti pa se mu lahko tudi oboje; poleg tega pa se dotičniku zapleni še ves kovani denar in bankovci, kakor tudi potovalna sredstva.

Potniki pa, ki prihajajo na francosko le radi kratkega obiska ali na prehodu v kako drugo državo, morajo ob vstopu v Francijo javiti carinskim uradom količino s seboj prinesenega kovanega in papirnatega denarja ter vrednostnih papirjev, nakar dobe potrdilo, s katerim dotični denar lahko zopet izvozijo. Če potnik tekom svojega bivanja zamenja s seboj prineseno inozemsko valuto v francosko, ne sme izvoziti nikakega francoskega zlata in samo 10 frankov v srebru in ne čez 5000 frankov v papirju. Ako ima več denarja v francoski valuti, more za prebitek dobiti čke ali kreditna pisma na inozemstvo, ako se lahko izkaže z uvoznim potrdilom francoske carinarnice.

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru.

(Od 8. do 17. septembra.)

Razstava vrtnih pridelkov v Mariboru.

Društvo vrtnarjev za Maribor in okolico priredi od 8. do 17. septembra t. l. svojo prvo razstavo kot poseben oddelek pokrajinske obrtne razstave. Na razstavi hočemo vrtnarji pokazati, kaj zmoremo v zelenjarstvu in v lepotičnem vrtnarstvu. Obiskovalci razstave naj se tam prepričajo videč bujno raznovrstno zelenjavo in krasne cvetlice, da so naši kraji za vrtnarstvo iz-

H. G. WELLS:

V GLOBINI.

Poročnik je stal pred jekleno oblo in zvečil smrekovo trščico. »Kaj mislite vi o tem, Stevens?« je vprašal.

»Ideja bi že bila, ideja...« je odgovoril Stevens z glasom človeka, ki se ne mara kompromitirati na nobeno plat.

»Jaz menim, da se mu splošči — enostavno splošči!« je rekel poročnik.

»V celoti se vendar zdi, da je dokaj dobro preračunal stvar,« je dejal Stevens, vztrajaje na svojem nepristranskem stališču.

»Pomislite le na pritisk!« je menil poročnik.

»Na površini vode ga je štirinajst funtov na vsak kvadratni palec; trideset čevljev globlje dvakrat toliko; šestdeset — trikrat toliko; devetdeset — štirikrat toliko; devetsto — štiridesetkrat toliko; petstočetrsto — je ena milja — ga bo dvestoštiridesetkrat štirinajst funtov; to se pravi — počakajte — trideset centov — je poldruga tona, Stevens! Poldruga tona na vsak kvadratni palec. Na kraju, kjer se hoče potopiti, pa je morje pet milj globoko. To dá sedem in pol —

»Sliši se res prefeto dosti,« je rekel Stevens. »A jeklo je vendar dokaj močno...«

Poročnik ni odgovoril ničesar več, nego je zvečil svojo smrekovo trščico dalje. Predmet njegune razgovora je bila ogromna jeklena obla, ki je imela do devet čevljev premera. Nalikovala je izstrelku orjaškega topa. Bila je skrbno podprta z viliškanskim ogradjem, vdelanim v ladijski okvir, in ogromni žerjavi, ki so jo imeli kmalu zavijati s krova, so dajali krmi ladje čudno lice, ki je zbuvalo radovednost vsake spodobne jadnice od Londona pa do kozorodčevega povratnika. Na dveh nasprotnih krajih je bilo napravljenih v jekleni steni dvoje okroglih oken od nezaslišano debelega stekla; eno izmed njih, obdano s sila močnim okvirjem, je bilo tisti hip napol odvit. Moža sta si to jutro prvič ogledala notranost krogle. Bila je skrbno obložena z zračnimi blazinami; med temi napetimi obložki so bili nameščeni majhni gumbi, s katerimi se je dal voditi preprosti mehanizem naprave. Vse je bilo tako skrbno obloženo — še Myerjev aparat, ki je imel nalogo vsrkavati ogljikovo kislino in nadomeščati kisik, ki bi ga vdihaval človek v obli, kadar bi zlez vanjo skozi stekleno lino in bi jo zavili za njim. Ta naprava je bila zelo potrebna. Zakaj kmalu se je hotel nekdo spustiti skozi napol odvito okence in se dati zapreti v kroglo... da ga vržejo s krova ter se pogrezne v globino... globoko... pet dolgih milj... kakor je trdil poročnik... Temu se je bila stvar

že kar preveč zajedla v možgane. Vse častnike je moril s svojimi pomisleki. In Stevens, ki je šele nedavno prišel na ladjo, se mu je zdel pravi poslanec božji, ker je mogel govoriti z njim o svojem večnem predmetu.

»Po mojem mnenju,« je rekel poročnik, »se mora steklo pod tolikšnim pritiskom enostavno vogniti in razpočiti. Z ogromnim pritiskom je Daubrée podil pred seboj cele skale, kakor bi bile voda. In verjemite mi —

»A če steklo počí?« je vprašal Stevens. »Kaj tedaj?«

»Voda bi udarila v oblo kakor železen curek. Ste li čutili katerikrat ravan curek vode pod visokim pritiskom? Zadelo bi ga kakor krogla. Zdrbilo bi ga in sploščilo kakor papir. Planilo bi mu skozi grol in v pluća, raztrgalo mu ušesa —

»Kakšnih podobnosti se loteva vaša domišljija!« se je branil Stevens, ki je videl vedno vse živo pred seboj.

»To je gola ugotovitev neizogibnosti,« je rekel poročnik.

»Pa obla?«

»Izpustila bi pač par mehurčkov in se nato udobno ugnezdila med blatom in glino na morskem dnu; tam bi ležala do sodnega dne z ubogim Elsteadom razmazanim po raztrganih blazinah — kakor maslo na kruhu.«

Ponovil je stavek, kakor bi mu

nenavadno ugajal. »Kakor maslo na kruhu!«

»Nu, a vidva ogledujeta moje žogo, kaj?« je rekel glas. Za njunim hrbtom se je pojavil Elstead, brezhibno napravljen, v beli obleki in s cigareto med zobmi; oči so se mu smehljale izpod krajev širokega klobuka. »Kaj ste govorili pravkar o maslu in kruhu, Weybridge? Gotovo ste spet zabavljali o slabi plači mornariških oficirjev, kakor je vaša navada? Nu, a meni ostane še kvečjemu dan — potem zagrmimo doli. Danes je treba spraviti spuščala v red. To jasno vreme in lahni veter sta baš ugodna prilika, da vržeš tucat ton svinca in železa v morje, kaj ne?«

»Vi pač ne boste dosti čutili,« je dejal Weybridge.

»Ne. V globini sedemdesetih ali osemdesetih čevljev — ki jo dosežem za deset sekund — se ne maje več nobena travica, pa če bi na vrhu še tako rjul vihar in gnal valove magari do oblakov... Ne... tam doli je...« Vrnil se je proti boku ladje in prejšnja dva sta krenila z njim. Vsi trije so se naslonili s kolmi naprej ter se zazrli v žoltozelenkasto vodo.

»— pokoj!« je rekel Elstead, da bi zaključil svojo misel.

»Ste li brez skrbi, da se vzmetno kolesje obnese?« je vprašal Weybridge čez nekaj časa.

»Obneslo se je petstidesetkrat,« je rekel Elstead, »a o k a se obnese

magal nemškimi aristokrati na noge in zalagal s protezami Italijo in Poljsko. Da so sprejete vse osebe, katerih ime ima že doslej pri nas svoj dober glas in je splošno znano, se razume samo po sebi. Poleg filologov Kopitarja, Miklošiča, Popovića boste našli tudi Topolovška in Žunkovića. Kajpada se je v tako veliki palači našel tudi kotiček za pisca prvega slovenskega »Sundromana«. Charles Nodier je bil sicer bibliotekar na ljubljanski licejski knjižnici, po rodu Francoz in samo par mesecev med nami, toda bil je urednik prvega slovenskega uradnega lista in nekega gorenjskega fanta je v francoski literaturi ovekovečil kar s celim romanom! Najmlajši v tej družbi bo pač »Antonius Wider, parvasta«, enajstleten prvošolček, ki je l. 1733 sestavljal zbirko slovenskih pesmi z melodijami, ki je ostala v rokopisu. Ta rokopis se je leta 1862 mimogrede omenil v »Novicah«, poslej pa je bil izgubljen vse do nedavnega, ko je po čudežnem naključju prišel v prave roke. Se o pravem času, da lahko služi kot legitimacija, s katero bo enajstleten prvošolček stopil v »Zbor ljudi«.

Za enkrat bodo ti podatki menda dovolj, da vidite, kaj želijo založniki, uredniki in sodruidniki, da naj postane »Slovenski biografski leksikon«: samo velika inventura naše preteklosti in trajen monument našega dela.

redno ugodni in takorekoč ustvarjeni zato, da prednjačijo v tem ostalim pokrajinam naše države. Kdor je videl krasne načrte ličnih paviljonov in okusno zasnovanih vrtec, ki jih bodo postavili za vrtni oddelek, na obsežnem dvorišču dijaškega doma v Prešernovi ulici je dobil pač utis, da bo tvorila ta razstava senzacijo prve vrste.

Vrtnarji v mestu in na deželi na delo! Odločimo se že sedaj za zelenjavo in za cvetlice, ki jih bomo razstavili v septembru in posvetimo tem vrtnim pridelkom čim večjo pozornost, da bodo krasno uspeli do določenega dne. — Brez dvomno bo prišlo obiskat našo razstavo mnogo ljudi, saj je ta razstava sploh prva te vrste v naši državi. Naša dolžnost je, da obiskovalce čim bolj zainteresiramo za naše kraje, da dobimo odjemalce za naše pridelke.

Poleg praktičnega pomena ima pa imenovana razstava tudi namen zbuditi med ljudstvom smisel za vrtnarstvo in dvigniti v splošnem to lepo panogo narodnega gospodarstva na višjo stopnjo. Vsled tega ni namenjena razstava samo velikim vrtnim podjetnikom, ampak tudi posestnikom malih vrtov; sploh vsakemu ljubitelju narave se nudi prilika, da pokaže na svojih rastlinah, kaj zmore smotrno vzgojanje.

Te dni je začel razstaveni odbor

razpošiljati prijavnice, ki naj jih spošljivo in vpošljejo odboru do 10. julija 1922. Kdor ni dobil prijavnice, pa želi sodelovati na razstavi, naj se obrne tozadevno na društvenega predsednika gospoda Kegla, vinarstva in sadjarske šola v Mariboru. Odbor računa s tem, da se prijavi za sodelovanje na razstavi veliko število vrtnarjev. Razstavljalcem bo plačati le majhne stroške, ker je dobil odbor prostor in paviljone za stonj na razpolago.

Ne kmetijsko društvo za Slovenijo, temveč vinarstvo in sadjarski odsek v Mariboru priredi vinsko razstavo kot oddelek splošne pokrajinske obrtne razstave. Vinogradniki, ki se nameravajo udeležiti te razstave, naj se prijavijo »Vinarskemu in sadjarskemu odboru v Mariboru«. V tem smislu je treba popraviti našo zadnjo notico o vinski razstavi. Upamo, da bodo naši vinogradniki razumeli velikanski pomen te razstave in se bodo prijavljali v kar najobilnejšem številu.

Reklame na platu. Kdor jih je naročil naj jih pusti takoj izdelati in sicer samo pri oficijelnih slikarjih Franjo Horvat v Slovenski ulici 10 in Franjo Ambrožič, Grajska ulica 2. Drugi slikarji niso upravičeni teh reklam izdelovati.

Dnevne vesti.

— **Prihod poljskih eksportnih akademikov v Ljubljano.** Danes ob šestih popoldne je prišla preko Maribora v Ljubljano skupina poljskih eksportnih akademikov iz Varšave. Jutri ob sedmi zjutraj se odpelejo na Bled, kamor jih spremljata dva člana trgovskih akademikov iz Ljubljane. V ponedeljek se poljski gostje povrnejo v Ljubljano, kjer si ogledajo vse znamenite tvornice v mestu. Nato nadaljujejo svojo vožnjo v Zagreb, Split, Bakar in Beograd. Ta obisk pomeni gotovo velik korak k zbliznanju poljske in naše akademске mladine. Upamo, da bo rodil iskreno prijateljstvo dveh tako podobno čustvojočih slovanskih narodov. V tem imenu: poljski bratje, dobrodošli!

— **Mrtve kapital.** Prejeli smo sledeče vrstice: Čudno se mi zdi, da toliko naših organizacij javnih nameščenecv zadržuje svoje premoženje, članarino itd. v svojih blagajnah, namesto, da bi ta denar, ki predstavlja njihov kapital, plodonosno naložili. Toda to še ne bi bilo najhujše, škodo imajo od tega v prvi vrsti organizacije same. Ne, nekaj drugega mi silijo per v roke: S tem, da ta denar zadržujejo, kršijo odbori posameznih organizacij javnih nameščenecv eno glavnih načel vsake stanovske organizacije: pomagaj svojemu tovarišu! Ako leži denar v blagajni, nima nihče od tega koristi. Če ga pa naložijo, imaš dvojno korist: prvič se kapital obrestuje, drugič pa pomaga svojim stanovskim tovarišem v njihovi sedanjih veliki bedi s tem, da jim nudiš možnost, da dobe posojila, ki jih večinoma tako nujno potrebujejo. Tovariši, naložite denar svojih organizacij v Hranilnem in posojilnem konsorciu v Ljubljani, v našo takozvano »uradniško posojilnico«. Od svojih tovarišev, ki so se v skrajni stiski obrnili do tega svojega zavoda, da dobe pod tako ugodnimi pogoji, kakor nikjer drugod, posojila za najnujnejše potrebe, kakor nabavo prepotrebne obnove, obleke itd., sem zvedel, da bi jim konsorcij rad pomagal, kar uvideva upravičenost njihovih prošnji, da pa mora večinoma prošnje odbiti, ker nima sredstev, da bi jim prisloži na pomoč. Organizacije ne dajejo na razpolago potrebne denarja, zadržujejo ga, ali celo nalagajo v bankah, torej v onih zavodih, ki so v nemali meri krivi sedanje neznoznostne, in sicer pod pogoj, ki nikakor niso ugodnejši, kakor pa pri »uradniški posojilnici«. Tako ne sme iti naprej tovariši, ali se res ne zavedate, kako grešite na svojih tovariših? Morda pridete tudi vi, dasi tega ne želim, v tak položaj, da potrebujete posojila. Kako se bo potem nad vami samimi maščevalo vaše sedanje nepravilno in tudi nekevalno postopanje. Državni nameščenec.

In mir besedil!

»A če se ne?«
»Zakaj se ne bi?«
»Jaz se ne bi spustil doli v tej prokleti stvari!« — je dejal Weybridge — »za dvajsetsto funtov ne!«

»Vi res umete bodriti človeka!« je rekel Elstead in mirno pljunil za mehurčkom, ki ga je videl v vodi.
»Se vedno mi ni prav jasno, kako mislite uporabiti svojo pripravo,« se je oglašil Steevens.

»Tak — najprej se dam zavijačiti v oblo,« je pričel Elstead svojo razlago, »in kadar trikrat zaporedoma vtaknem in iztaknem električno luč, v znak, da je vse v redu, me zavije z žerjavom preko meje. Vrhinja izmed vseh onihle svinčenih uteži, ki bodo potrjene pod menoj, nosi škripec, na katerega je zavijati sto tili močne vrvi; to je edino, kar spaja uteži z oblo — če izvezem spuščajne vrvi, ki jih prerežejo, kakor hitro obleži vsa stvar na vodi. Vzeli smo rajši konopce nego žične vrvi, ker se dajo lažje prerezati in so tudi prožnejši; kmalu boste videli, da sta to dve važni lastnosti.

»Vsaka izmed svinčenih uteži ima luknjo — kaj ne?« — In skozi to luknjo se vtakne železna palica, ki štrli spodaj šest črvljev navzdol. Kadar naleti palica spodaj na odpor, udari na nekakšen vzvod in s tem izproži kolesje ob valju, po katerem teče konopec.

»Nu, lepo. Tak vso komedijo spu-

ste rahlo v vodo in prerežejo zanke. Obla plava, zakaj zrak, ki je v nji, jo dela lažjo od vode; toda svinčene uteži se takoj pogreznejo in vrv se jame odvijati. Kadar je vsa odvita, se pogrezne tudi obl — ker jo vleče vrv za seboj.

»A čemu ta vrv?« je vprašal Steevens. »Zakaj ne pritrdite uteži naravnost na oblo?«

»Zaradi trčenja ob morskno dno. Vsa stvar bo padala v globino v uprav blaznem tempu, miljo za miljo. Da ni te vrvi, bi me razbilo spojad na drobne kosce. A prve udarilo ob dno uteži — in tisti hip se uveljavi prožnost naprave. Krogle se bo pogrezala čedalje počasneje, dokler se ne ustavi; nato pa vzplava spet navzgor.

»In zdaj prične delovati kolesje. Kakor hitro zadenejo uteži ob morskno dno, jih železni drogovi predro in s tem izprožijo kolesje, ki navije vrv zopet na škripec. Tako me potegne rahlo navzdol. Pomudim se pol ure ter si ogledam okolico pri električni luči. Po preteku te dobe izproži kolesje vzmet posebnega noža; nož prereže vrv, in jaz šinem kvišku — kakor mehurček v sifonu. Napetost vrvi je še posebej ugodna temu poletu navzgor...«

»A če bi po naključju zadeli ob kako ladijo?« je rekel Weybridge.

»Priletel bi vanjo s takšno hitrostjo, da bi jo enostavno gladko prebil, kakor topovska krogla. To naj vas prav nič ne skrbi.«

mogla k medsebojnemu kulturnemu zbliznanju.

— **Diplomatski izpiti.** Zadnji tork so se vršili v Beogradu diplomatski izpiti za drugo skupino kandidatov. Izmed 19 prijaviteljev kandidatov je napravilo izpit 15.

— **Hrvatski učitelji in učiteljice v Beogradu.** Te dni je prislopo v Beograd iz Hrvatske 50 učiteljev in učiteljic, ki so si ogledali kulturne naprave in parlament, nato pa napravili izlet v Topčider.

— **Premurški Glasnik** je prenehal izhajati. Njegovo nalogo prevzame mariborski »Narodni list«, ki bo imel posebno rubriko za Premurje.

— **Zastupljanje našega ljudstva.** Naše obmejno prebivalstvo, ki je še itak po prejšnjih nemških hujšakah nemško orijentirano, je posebno med vojnjo iz Spilefeda do Radgone izpostavljeno nemški agitaciji. Med vojnjo se pomešajo med naše kmečke ljudi avstrijski orožniki in uradniki ter javno zabavljajo čez našo državo in Srbe. Obmejni komisari in okrajna glavarstva bi morali tem hujšakom posvečati več pozornosti.

— **Društvo konceptnih uradnikov** politične uprave Slovenije ima dne 13. julija ob 4. popoldne v sejni dvorani mestnega magistrata izredni občni zbor. Ker so na dnevnem redu volitve novega odbora in važne organizatorične zadeve, se vabijo člani k polnoštevilni udeležbi.

— **Pošar.** Pri Sv. Katarini nad Trbovljami je zgorelo kmetu Rihartju gospodarsko poslopje. Škoda se ceni na 150.000 K, a zavarovan ni bil.

— **Drago zemljišče.** V Stari Kaniži na Hrvatskem je kupil tovarnar Gruntfeld 4 orale obsegajoče zemljišče za 1 in pol milijona kron.

— **Surovež.** Anton Kastelic iz Zaklanca pod Ljubljano je v pijanosti svojo ženo z gnojnimi vili tako neumljeno pretepel, da so revico z reslinim vozom prepeljali v bolnico.

— **Gad je pilič** v levo nogo posestnikovega sina Lojzeta Tomažiča iz Lisičjega pri Grosuplju, ko je njeval jagode. Deček je moral v bolnico.

— **Smrtina kosa.** Na Ucu pri Rakeku je v petek 7. t. m. po daljši bolezni umrla gospa Franja Maistrova, roj. Tomšič, mati generala g. Rudolfa Maistra. Pogreb bo danes popoldne ob 4. uri na Ucu. Naj počiva v miru!

— **Razne tatvine.** Tereziji Suhaneč, stanujoči v Zupazu št. 2, je bila iz nezaklenjene sobe ukradena harmonika, vredna 4000 kron. — Ravnatelj Prve Muslimanske v Brki, Feliks Polaku je bilo dne 2. t. m. iz II. razreda osebnega vlaka v Zidanem mostu med časom, ko se je isti podal v kolodvorsko restavracijo, ukradeno več dragocenih stvari, tako n. pr. zlata moška zapesna ura, nekaj perila par sobnih čevljev, brivski aparat, usnjata doza za smodke in bilanca banke. Škoda ukradenih stvari se ceni na 15.000 kron.

— **Kaj vse se lahko prinese pljuncu.** V Novem Sadu se je Josip Schwarz, natakav v hotelu »Kraljice Marije« tako napil, da je obležal kakor mrtev na tleh. Uboši stražnik je konstatiral smrt in odredil, da so dozdrevnega mrtveca peljali v mrtvašnico. Šele drugi dan se je pljuncu prebudil in vidič, kje se nahaja, je začel od strahu na ves glas kričati. Na njegovo vpitje so prihiteli bolniški stražniki in spravili »mrtveca« zopet na živi svet.

— **Razbojniški napad.** V Kruševicah v Hercegovini so pred nekaj dnevi vdrl neznan razbojnik v stanovanje popa Novakovića, mučil njega in njegovo družino, slednjič pa odnesel vse kar se je le vzeti dalo. Ko so prihiteli orožniki, že ni bilo o razbojnikih nikakega sledu.

— **Pazite na otroke!** V Mekinjah se je posestnikova žena Ivana Golob bavila s krmo za prašiče, med tem se je pa njena triletna hčerka približala ognju, na kar se ji je vnela obleka. Na otrokov krik je prihitela mati, raztrgala z deklice obleko in urno pogasila z vodo. Toda vkljub temu je bilo dečje že preveč opečeno in je po 18-dnevnih mukah umrla. Staraši, ne puščajte svojih otrok samih!

— **Kako smo iz Beograda izvešteni.** ovih dana če biti potpisani ukaz kojim se inspektor g. Mihajlo Aćimović premešta iz Ljubljane u Skoplje. U isto vreme saznali smo, da je deželno sodišče pozvalo g. Aćimovića radi saslušanja. Gospodin Aćimović je odmah nakon toga »hitnim« službenim poslom otputovao za Gornji Cmurac, gde će se po svoj prilici zadržati sve dotle dok ukaz o njegovom premeštenju ne bude potpisan. Skrećemo pažnju deželnom sodišću, da i toga puta ne bude izigrano od strane g. Aćimovića, jer kad ovi Aćimović bude već jednom nastupio svoju dužnost u Skoplju, ni stotina deželnih sodišča neće ga mo-

»In če bi se vam na primer zaril v kolesje kak radoveden košar — — —

»Nu da — to bi bilo pač dokaj nujno vabilo, da naj ostanem doli,« je rekel Elstead, odvrnivši se od vode in srepro uprli pogled v svojo oblo...

Nekako ob enajstih so zavijtili Elsteada s krova. Dan je bil čudovito jasen in tih, obzorje se je raztapljalo v vodnem hlapi. Električni plamenček v malem prostoru na vrhu je trikrat veselo zažarel. Nato so ga počasi spustili na vodno gladino; med konopjem nad krmo je visel mornar, pripravljen, da bi prerezal vrv, ki je držala oblo s svinčene uteži. Obla, ki se je zdela na krovu tako ogromna, je bila zdaj, pod krmo, skoro dročena za oko. Zibala se je nekoliko, in njeni dve temni, navzgor obrnjeni okni, sta nalikovali očem začudeno strmečim v ljudi, ki — gnetli zgoraj ob ladijski ograji. Nekdo je vprašal, kako se neki prileže Elsteadu to zibanje... »Gotovo?« je kriknil poveljnik. — »Gotovo!« »Daj!«

Vrv se je napela pod nožem, ki jo je odrezal. Penast val je pljusnil bedasto in onemogo preko oble... Nekdo je mahnil z robcem... začul se je osamljen »Ura!... mornarski glas je štel počasi: — osem — devet — deset — — — Še enkrat se je zamajala čudna stvar... Nato — zdrhljal — in pljus — obstala je pri miru.

či naterati, da dodje pred ljubljanski sud, da odgovara za svoje krivice. Ni u jednoj drugoj državi ovako šta ne bi se moglo dogoditi, ali kod nas... kod nas je sve moguće.

Ljubljana.

— **Kongres jugos. štenstva** se je v petek zvečer zaključil v Kazini s čajank, katere sta se poleg kongresistk in raznih drugih gostov udeležila tudi pokrajinski podnamestnik dr. V. Baltič in general Doklić. Med čajanko je igrala godba dravske divizije pod vodstvom kapelnika dr. Cerina. Predsednica ga. dr. Tavčarjeva je v slovo še enkrat z iskrenimi besedami pozdravila sestre Srbkinje in Hrvatice ter navdušeno govorila napitnico tudi Nj. Vel. kraljevi dvorci. Sestre Srbkinje so se iskreno zahvaljevale za vso izkazano sestrsko gostoljubnost in ljubezen, ponovno zagotavljaje, da jim ostane spomin na ljube sestre Slovenke neizbrisne za vse življenje. Tako se je torej ta res lepo uspel kongres končal prisrčno in iskreno v sestrskem zagrljuju.

— **Policijska ura** v ljubljanske kavarn — je določena za poletni in zimski čas ob 1. popolnoči.

— **Za igralce** v kavarnah in gostilnah (karte, biljard, kegljanje, balinanje, domino itd.) je upeljana v Ljubljani mestna davščina po 8 K za vsako igro in vsakega igralca. Sahisti so davščine prosti. Davščina se steka v mestni ubožni zaklad.

— **Poročne svečanosti v Beogradu.** Kino Tivoli predvaja od 10. do 13. julija film svetovno znane francoske tvrde »Patrice Paris« Poročne svečanosti v Beogradu, kateri vsebuje v Ljubljani še ne videne posnetke. Izven tega »Zakon pustinja« filmski roman v 6. delanji. Predstave vsaki dan ob 3., 5., 7., in 9. Predprednja vstopnic od 10. do 12. in od 2. naprej v Kino Tivoli. — **Policijske vesti.** Narodnik Alifredu Spicerju je neznan tat ukradel briljantni prstan, vreden 60.000 kron. — Sekunč načelnik Lazarevič, referent policijske stroke v ministstvu notranjih zadev, je dne 7. t. m. pregledal urade policijske direktorije v Ljubljani.

Maribor.

Danes bo ljudska veselica v katedrali Začetek ob 15. uri. Vstopina samo 2 Din. — Ob 10. uri je sprejem srbske dece na kolodvoru. Pridejo »Sokolci«, vojaška godba, otroci tuk. stanice za zaščito dece itd.

Produkcija iz teletipije. Gosp. Svengala je privabil s svojo reklamo prejšnji dan na Trgu Svobode toliko občinstva v petek v Götzovo dvorano, da je bila polna. Ampak g. Svengala svojih posušalcev in gledalcev ni varal. Njegova produkcija je bila prav eksaktna, pristna, resna, tako da so bili zadovoljni on in gledalci.

Pogreb gospe Marijeve v petek popoldne je bil na poboškem pokopališču prav veličasten. Prišla je »Glasbena Matica«, ki je pod vodstvom gosp. Oskaria Deva zapela žalostinki »Vigred« in »Blagor mu«. Prišlo je polno tovarišev in prijateljev razžaloščenega gosp. Naceta Marijiča, ki so mu izrazili tem potom svoje sočutje na prebrdki izgubi.

Lajterberška opekarna je nahila plakate po mariborskih zidovih, da sprejme krepke delavce, katere plača za akordno delo 80—120 K dnevno. — Ta ponudba je naravnost nesramna. Akordni delavec pri opekarnah mora zaslužiti najmanj dvakrat toliko, kakor navaden delavec drugje, ker njegovo delo je neprimerno težavnejše. Kolikor nam je znano zaslužijo drugje opekarniški delavci do 300 K dnevno, za kar pa morajo nadčloveško delati. Vidi se, da imajo ti nemški mogotci še predvojnje ideje, ko so delali z neumnim vindišerjem, kakor so hoteli. Seveda bo mnogo revčkov šlo delat, ko ne bodo dobili druge dela.

Begunci. Razni nemškutarji so uvideli, da so pripomogli edino narodni Slovenci iz Primorja, da ni slo nemškutarsko žito v klasje, zato so Primorce povsod mrzili in jih podili nazaj »ins Goldland Primorje«, kakor je pisala »Volksstimme«, svoječasno. Njih boj pa je bil brezuspešen. Primorci so bili vedno državotvorni in zreli politiki. — Ker pa so demokrati prijatelji nemškutarjev in radi tega ne marajo Primorcev, vrhu tega pa, ker Primorci ne trpijo v demokratski rog, so demokrati prevzeli sedaj vlogo nemškutarjev. Tako ima »Tabar« večkrat take dopise (Konjice, Ptuj, itd.), v katerih naravnost pade Primorce nazaj v Primorje. »Jutro« seveda ne gostajta in daje samo še lepše vzgled. — Čudimo se, kako morejo v uredništvih teh listov obstati zavedni Primorci, še bolj pa se čudimo predzorni nesramnosti, da ta klika reflektira pri volitvah na glasove teh Primorcev, katere

Tako je dozdnevno stala za hip — — — čisto mirno — — — in hkrati je bila videti čedalje manjša. Nato se je strnila voda nad njo in zagledali so jo pod gladino, povečano po lomljenju žarkov in po leskečočih neopredeljenosti valovja. Preden so utegnili naštetih do treh, je izginila. Globoko v vodi še... kakor bi blisnila bela luč — majcena lisa... In zdaj ničesar več. Ničesar razen vodne gladine, izgubljalj... se v temi... po kateri je plaval morsk volk...

— In tedaj je stekel križarkin vijak, voda je zaigrala, morsk volk je izginil v penicah valovih, in struja pene je planila preko kristalne jasnine, ki je bila pogoltnila Elsteada. »Kaj se godi?« so vpraševali ljudje drug drugega.

»Pluli bomo par milj na zapad,« se je glasil odgovor, »zato, da ne trešči v nas, kadar se vrne.« Počasi je puhala ladja proti novemu sidrišču. Malone vsak mož na krovu, če ni imel drugega opravka, je prepastano strmel v nemirno valovanje, ki se je bila obla pogreznila vanj. Težko, da je kdo izpregovoril tiste pol ure le besedo, ki se ne bi bila naravnost ali posredno tikala Elsteada. Decembrsko sonce je stalo visoko na nebu in vročina je bila znatna.

»Hlada ne bo pogrešal tam doli,« je rekel Weybridge. »Pravijo, da ima morsk voda v izvestni globini vedno nič stopinj.«

meče iz Jugoslavije in jih podi v zrelo fašistovske strahovlade. Pride čas, ko bomo se to liko tudi iz tega vidika temeljito obračunali.

Celje.

Srebrno poroko je obhajal te dni na svojem posestvu »Slone« na Ponikvi ob južni žel. celjski odvetnik g. dr. Josip Karlovšek. Umrla je v Celju gospa Alojzija Sager soprega izdelovalca krtač in trgovca v Aleksandrovi ulici.

Prekupčevanje s črešnjami. Na celjski trg zadnje dni kmetje skoro nič več ne prinašajo črešnje. Pač pa jih imajo polno na stojnicah razni stojničarji, ki jih precej dražje prodajajo, nego bi se sicer dobile na trgu. Ti prekupčevalci pričakajo kmete pri vhodih v mesto in jim odkupijo iste ter tako po nepotrebnem dražijo blago. To bi se moralo zabraniti; ker je tako prekupčevanje nepotrebno.

Vsem cenjenim članom I. splošnega društva jugoslovenskih upokoencev s sedežem v Ljubljani.

Danes popoldne sem prejel od pokrajinske uprave za Slovenijo potom policijskega ravnateljskega v Ljubljani sledeči uradni odlok:

Policijsko ravnateljsvo v Ljubljani, št. 12-139-preds. c

Ljubljana, dne 8. julija 1922.

Gosp. Jakobu Boletu, kot t. č. preds. I. splošnega društva jugoslov. vpo-koencev v Ljubljani.

Pokrajinska uprava, oddelek za notranje zadeve je z razpisom z dne 3. julija 1922 št. 23600 razpustila I. splošno društvo jugoslovenskih upokoencev v Ljubljani, ker je z resolucijami pod XL XIV in XV, sprejetimi na društvenem shodu, ki ga je sklicalo dne 11. junija 1922 v Narodnem domu, prekoračilo svoj statutarčni delokrog.

Proti tej določbi je dopustna pritožba na ministristvo za znanje (?) zadeve, ki bi se imela tekom 60 dni po izročitvi tega odloka vložiti pri pokrajinski upravi, oddelek za notranje zadeve v Ljubljani.

S tem je prekinjeno do nadaljnjega vsako društveno poslovanje.

Društveno premoženje bo tukašnji uradnik inventiziral in do nadaljnjega stave pod uradno zaporo.

Policijski direktor: V. Gustin.

Zakaj se je zgodil ta vlečedež naše pokrajinske uprave? — S kako plitvo utemeljitvijo, naj sodijo členi člani in čitatelji današnje lista »Upokoencev«, kateri prinaša vso inkriminirano resolucijo, torej tudi citirane odstavke XI, XIV in XV. Utemeljitev, da je društvo prekoračilo svoj statutarčni delokrog, je ničeva! Š 4 društvenih pravil se glasi: V dosego svojih namenov ima društvo v okvirju zakonskih določb pravico, da prireja javna zborovanja itd. Pravico sklicati shode imajo vsi državljani SHS — torej gospodje, gotovo tudi društvo. Za danes samo ugotoviam, da je bil shod pravilno in pravočasno naznanjen merodajni oblasti. Prosim pokr. upravo, da nam podatno naznani, kje da smo kršili pravila? Obenem vabim vse ljubše društvene odbornike, člane in prijatelje na prijateljski sestanek, ki se bo vršil v četrtek, dne 13. tm. ob 7. uri zvečer v Ljubljani, Krišnikovi ul. št. 5. Določili bomo, kaj nam je storiti v varstvo svojih pravic, pravic revnih upokoencev in sirot, da ne bo državi nevarno. V svrhu obvestitve bivših članov I. splošnega društva jugoslov. upokoencev s sedežem v Ljubljani.

Jakob Bole, bivši predsednik.

Sport in turistika.

Odločilna tekma za prvenstvo Slovenije v nogometu za 1921-22 se vrši danes ob 18. uri na prostoru Ilirije. V finale prvenstva sta dospela SK. Ilirija kot prvak Ljubljane in SSK. Maribor, ki je zmagal v semifinalu kot prvak Maribora nad Atletiksportklubom, prvakom Celja, z 2:0. Tekma bo zainteresirala sigurno najširše športne kroge. Kateri obeh tekmecev si bo priboril letno naziv prvaka Slovenije, je povsem negotovo. Ilirija, ki je do letos nadkriljevala vse slovenske klube, je v poslednjih tednih toliko popustila, da je ni mogoče vnaprej smatrati za zmagovalca. Maribor kaže nasprotno konstantno napredovanje, lepe rezultate in je igral 18. 6. v prijateljski tekmi z Ilirijo neodločno 3:3. — Ob pol 17. uri predigra Ilirija rez.Svoboda, Ljubljana (prvenstvo na tekma).

»Kje naj pride spet na vrh?« je vprašal Steevens. »Čisto sem izgubil smer.«

»Tam! Tamle je mesto!« je rekel poveljnik, ki je bil zelo ponosen na svojo previdnost, in pokazal z roko na jugoiztok, ne da bi količkaj pomišljal. »In zdajle — je povzel — bo baš tudi čas. Petinrideset minut je že spodaj.«

»Koliko časa je treba, da pride človek na dno morja?« je vprašal Steevens.

»Če je globina pet milj in računamo na vsako sekundo po dva črvlja prirastka hitrosti, bi trajala pot natanko trideset minut.«

»Potem je takorekoč že pogrešan!« je rekel Weybridge.

»Malone!« je dejal poveljnik. »Majbrže je trajalo nekaj časa, da se mu je vrv iznova navila...«

»Seveda — na to nisem mislil,« je rekel Weybridge z vidnim olajšanjem.

In zdaj se je začelo čakanje... Počasi je minila minuta... ne da bi šnila obla iz vode... Druga minuta... Nič ni prekinilo ploskega, oljnatega valovanja... Pomorski so vneto razpravljali o navitju vrvi, ki se vendarle ni dalo prav točno izračunati... Vsa ograja in vse konopje je bilo polno obrazov, na katerih se je zrcalilo vneto pričakovanje... »Alo, Elstead!« je nestrpno zaklical kosmatops mornar.

(Dalia prih.)

Politika hrvatskega bloka.

Radić je šel v volitve in odnesel zmago. Po volitvi je poklical svoje kmete in poslanke v Zagreb in tu je proglasil republiko. Poslanci, izvoljeni v konstituantu so se sestali v Beogradu, Radić s svojimi poslanci pa je ostal doma v svoji republiki s kraljevimi žendariji, kraljevo vojsko in kraljevim uradništvom. Prišel je s politiko abstinence in intransigentnosti.

Vesničevi vladi je napravil s tem veliko uslugo. Kolebajoče se skupine so se tako pridružile radikalom in demokratom. In Vesnić je lahko učinil prvi atentat na konstituantu. Oropal jo je suverenosti, ker je postavil nad njo kralja, kateremu je moral prisesti vsak poslanec. Drugačnja bi pač bila parlamentarna situacija, če bi bil Radić prišel. Njegova abstinence je povzročila, da se je prišla reakcija konsolidirati in da je pritegnila nase slabotne skupine.

Druga posledica Radićeve politike je bila, da se je še bolj utrdil šovinistični nacionalni pri Srbi in da se je obrnil zlasti proti Hrvatim. In ta šovinistični nacionalizem je mogočen zaveznik današnje reakcije.

Nadaljna posledica je bila »Obznana«, ki ni bila naperjena samo proti komunistom, marveč ona je bila udarec demokratizmu in državljanski svobodi. Vseled Radićeve odločnosti je radikalno - demokratska koalicija oktroirala konstituantu skrajno reakcionarni poslovnik. In vrhunec je bil dosežen z Vidovdan-

ske ustavo in z zakonom za zaščito države.

Tako je dosegla Radićeva politika, kateri so pozneje sledili tudi poslanci Hrvatske Zajednice in z Radićevimi poslanci stvorili hrvatski blok, ravno nasprotno temu, kar bi imeli doseči. Predvsem je ta politika ustvarila podlago reakciji v konstituenti, vrgla v njeno naročje slabotne parlamentarne skupine in omogočila sprejetje Vidovdanske ustave in zakona za zaščito države. Dala je reakciji agitatorično sredstvo za nacionalistično nahujskanje srbskih mas. Na drugi strani pa je mnogo prispevala k temu, da se je razvil tudi med Hrvati nacionalni šovinizem.

Ta medsebojni nacionalni šovinizem je otvoril skoro nepremostljiv prepad med Zagrebom in Beogradom, ki opravičuje današnji režim, ker je ni koalicije in stranke, ki bi mogla prevzeti vlado.

Hrvatski blok zahteva razpis novih volitev in revizijo ustave. Ali bodo te nove volitve pod režimom zakona za zaščito države podale sliko ljudskega mišljenja? Ali bi ne bilo umestnejše, pravočasno iti v Beograd in preprečiti vse to, kar je prišlo, mesto sedaj popravljanju, ko tiči voz sredi blata in bo treba neizmerne truda za rešitev situacije.

Današnje stanje v državi je najostrejša obsodba abstinence in intransigentne politike hrvatskega bloka.

Na Švedskem se je porabilo leta 1921 35.88 milijonov švedskih kron za boj proti nezaposlenosti. Letos je bilo v to svrhu dovoljenih 20 milijonov.

Na Norveškem je narasla nezaposlenost od decembra 1921 od 39.000 na 47.000 januarja 1922. Istakot narašča nezaposlenost tudi na Danskem, kjer jih je okoli 200.000.

Na Poljskem je naraslo število nezaposlenih vsled zboljšanja poljske valute.

decembra 1921	172.000
januarja 1922	189.000
marca 1922	200.000

Na Holandskem so našli januarja 1922 okoli 380.000 nezaposlenih.

V Avstriji je bilo koncem marca okoli 42.000 nezaposlenih, med njimi največ na Dunaju.

Značilno je, da je nezaposlenost najbolj razširjena v deželah z visoko valuto. Posebno težko trpe male nevalutne države.

Socijalna zaščita mater in otrok v Ameriki.

Pokojnine za matere.

Zakon o pokojninah za matere so zakoni, ki ustanavljajo podporo revnim materam, izplačljive iz javnih sredstev, v svrhu domače oskrbe nedolžne dece. Leta 1909 se je javnost začela zanimati za vprašanje, kako naj se pomaga materam z odvisno dečo na kak boljši način, nego na zastareli način dobrotelstva. V Beli Hiši se je vršila konferenca o oskrbi potrebne dece, in posledica te konference je bilo sprejetje raznih primernih zakonov v posameznih državah.

Prva država, ki je sprejela tak zakon, namreč 1. 1911, je bila država Missouri; ta zakon je pooblastil državo, naj izplačuje materam z otroki izpod 14. leta (ako je mož umrl ali pa je v zaporu) gotovo mesečno svoto za vzdrževanje otrok.

Kasneje istega leta je država Illinois sprejela sličen, toda bolj obširen zakon. Ta zakon določa, da, ako so stariši zanemarjeni otrok presiromašni ali nezmožni dati primerno oskrbo svojim otrokom, pa so drugače v vsakem pogledu varuhi svojih otrok, tedaj more sodišče določiti potrebno svoto za njihovo vzdrževanje in nalagati okrajni oblasti, naj izplača dotične podpore v napovedanih rokih.

Prihodnja država je bila Colorado, ki je leta 1912 sprejela potom ljudskega glasovanja takozvani »Mothers Compensation Act«, kateri zakon je malone enak onemu v državi Illinois.

Država California je tekem mnogih let dajala javnim zavodom 100 Dol. na leto za oskrbo vsake odvisne sirote. L. 1913, pa so bili sprejeti zakoni glede oskrbe odvisne dece v lastni družini. Podpore izplačujejo okrajne oblasti, katere vsakega pol leta zahtevalo od države povračilo stroškov, izplačanih za oskrbo sirot.

Zakonske osnove o pokojninah za matere so se l. 1913. nahajale pred večino tedaj zasedajočih državnih legislatur. Istega leta je država Massachusetts razširila zakon tudi v korist onim ženam, katerih

mož je v norišnici. Vprašanje pokojnin za matere se je razpravljalo v zakonodajnih zborih in koncem leta 1912, le osem držav — namreč Alabama, Georgia, Kentucky, Mississippi, New Mexico, North Carolina, South Carolina, Rhode Island — ni še imelo zakonov glede podpor potrebnim materam.

Katere matere so upravičene do pokojnine, to je pač različno v posameznih državah. Petero držav vključuje celo stare matere ali mame, od katerih pa je deca odvisna. Le ena država, Colorado, dovoljuje podpore potrebnim starišem, t. j. očetu ali materi ali obema skupaj. Državi Michigan in Nebraska ter teritoriji Hawai dajajo penzije tudi potrebnim neporočenim materam, in le tri države — Colorado, Missouri in Pennsylvania — skrbijo tudi za dozdevno matere pred porodom.

Podpore niso velike; znašajo od 9. do 25. dolarjev na mesec za vsakega otroka, ali večina držav daje podpore od 12. do 14. dolarjev.

V zaščito otroških delavcev.

Otroški urad Departmenta of Labor izdaja vrsto poročil o upravljanju zakonov o otroškem delu v posameznih državah. Iz teh poročil je razvidno, da je država Wisconsin razvila svoj poseben način zaščite otrok, ki so zaposleni v obrtnih.

Vsi otroci med 14. in 17. letom morajo dobiti uradno dovoljenje, predno morejo biti zaposleni kot obrtni delavci. Dovoljenja dajejo uradniki, ki jih imenuje državna industrijska komisija, kateri daje zakon jako velike pravice, toliko glede nadziranja delavnic, kot glede splošnega uveljavljanja zakonov v zaščito otrok. Ta komisija nima le pravico postopati kazensko v slučaju zlorabljanja otroških sil, marveč sme tudi vlagati civilno tožbo za odškodnino.

Vsi otroci med 14. in 17. letom, ki delajo v tovarnah, morajo pohačati takozvane poklicne šole (vocational schools), ki jih država vzdržuje v vseh večjih mestih in naselbinah.

Vzlic svojim vrlinam ima Wisconsin zakon tudi nekaj pomankljivosti, izmed katerih naj omenimo to, da zakon ne zahteva zdravstvenega pregleda otrok, predno se jim da dovoljenje za delo, pač pa se tak pregled zahteva v mestu Milwaukee.

Možnost, da bi tak otrok delal brez dovoljenja, je malone izključena vsled izjemne določbe delavskega odškodninskega zakona. Ako se otrok med 14. in 17. letom ponesreči, ko dela brez dovoljenja ali ako dela pri delu, ki je zabranjeno za otroke, mora delodajalec plačati trikratno odškodnino. Gospodar mora to odškodnino plačati iz svojega žepa, kajti ni mu dovoljeno zavarovati se proti taki neugodi. Ta stroga določba in zakon, ki prepo-veduje prenizke mezdre, sta znatno znižala število zaposlenih otrok.

Vse barvne trakove.
The Rex Co. Ljubljana.

Drobiž.

* **Zena častni doktor.** Vseničiše v Heidelbergu je imenovalo častnim doktorjem prava gospo Marijano Weber in to v največji vsled zaslug, katere si je stekla imenovana na književnem polju.

* **Politika, ki je rotila milijone.** V Brnu je umrl zasebnik Schindler, ki je ostavil svoj ogromni imetek zastopniku Baeranu. V oporoki se je spomnil nekoga svojega prijatelja, kateremu je zapustil 60.000 £. K. in v svojem oporoki 70.000 £. K. Ves ostali imetek, ki znaša več milijonov kron, ima glasom oporoke dobiti zastopnik Baeran, kot priznanje »za njegovo zaslužno delovanje«. Med zapiski oporoke je izražena tudi želja, naj umrlemu pred pokopom prebode srce kak zdravnik. Čuje se, da hočejo pokojnikovi sorodniki razveljaviti oporoko, ki pa je pravilno sestavljena in se bo seveda vse izvršilo tako, kakor je želel in odredil pokojnik.

* **Zenitna ponudba iz Amerike.** Pred nedavnim časom so poročali dunajski časopisi o veliki revščini neke deklice, katere je vsled vojne in njenih posledic toliko pretrpela, da se je nekega dne popolnoma izčrpana zgrudila sredi ulice. Pred nekaj dnevi pa je prispelo na dunajsko reševalno društvo pismo iz St. Louisa v Ameriki in sicer od nekoga kovača, rojenega na Dunaju. V pismu pošilja 5 dolarjev in sicer 2 za reševalno društvo, tri pa za ono deklico, katere se je tega dne zgrudila na Kärntnerstrasse. Obenem ponuja kovač tej deklici svojo roko ter prosi reševalno društvo, naj ono poskrbi, da pride deklica v Ameriko, kjer jo bo on takoj poročil. Uboga deklica je odbila to vabljivo ponudbo trdeč, da nima nič proti kovaču, toda ona se sploh ne mara možiti, ker je tako obljubila svojemu zarodencu, ki je padel kot častnik na ruskem bojišču.

* **Poročna obleka princeze Mary.** Londonski dopisnik »Chicago Tribune« je imel priliko videti poročno obleko princeze Mary. Po njegovem poročilu je cela poročna obleka izgotovljena v Angliji, izvezena iz neke francoske črke, ki so vzete iz zbirke kraljice-matere. Dolna obleka je izgotovljena iz neke srebrne tkanine in sega do gležnjev. Gornja obleka je iz najfinjšega markeza in bogato uvezena z zlatom, biseri in dijamanti. Rokavi pokrivajo roke do lakov, in izrezani v obliki zvona. Posebno krasna je vlečka (šlep), izdelana iz najfinjšega belega svilenega satena, dolga 4 metra.

* **Nafta na Moravskem.** List »Buducnost« ki izhaja v Brnu, poroča, da so v Písarovi opazili na ondodnem studencu dve dlje časa mastna očesa, ki so gorela, če so jih zbrali. Preiskava je dosegla, da je to jako čista nafta in je opravljena nada, da bo tam možna okolica imela še lepe zaslužke in dohodke iz odkritega naftega studenca.

* **Kje preživlja čapla.** V vas blizu Merschburga se je vrnila na poletno bivanje čapla z listkom na vratu. Na listku, ki je bil zavrt v usnje, je stalo napisano: »Prisrčen pozdrav nemški domovini! Viljem Bucha, farinar v Novi pri jezoru Viktoriji (v južni Afriki). Rolen 12. februarja 1887 v Gerdauen v vzhodni Pruski.« Tako se je doznalo, da živi čapla poleti na Pruskem, pozimi pa v nemški naselbini v južni Afriki.

* **150.000 Američanov v Evropi.** Po statistiki »New York Herald« je prišlo do današnjih dni v Evropo nič manj kakor 150 tisoč ameriških turistov.

Zeraida krema.

Po receptu božanstvene lepote Orientalka Zeraida, zvezde turškega harema (bivšega Abul Hamida). Čisti rastlinski proizvod. Najpopolnejše sredstvo moderne kozmetike za doseg oamljive lepote. Prijatelji parfuma dobijo parfum na dekagrame v sledečih mirisih: Acacia Ciklame, Hyacinthe, Heliotrope, Lilafior, Španski bezeg, Jasmin, Šmarčne, Karamilji, Reseda, Roža, Orhidla, Otava, Viljočice, Chypre, Tuba roža, Trelle, Incarnat, Ideal, Passion, Mirakla, Peau de Espagne, Callorlan Poppl. Cena za 1 dekagram K 30— do 40—

URAN-PARFUMERIJA
Ljubljana, Mestni trg št. 11.

Podružnica:
Zdravilišče Rogaška Slatina.

Socijalni pregled.

Nezaposlenost.

Nezaposlenost je socijalni pojav, ki je v ozki zvezi z današnjo gospodarsko organizacijo. V kapitalistični dobi je stalno gotov odstotek delavstva brez posla. To je takozvana industrijska rezervna armada, ki tišči na delavske zaslužke. Ta nezaposlenost narašča in pada s konjunkturo in krizo. V mirnih časih je znašala nezaposlenost 2 — 3 odstotke. V najhujših letih je dosegla komaj 4.8 odstotka. Silno višino je dosegla nezaposlenost v Nemčiji neposredno po izbruhu svetovne vojne, ko je znašala avgusta 1914. 22.7 odstotka. Med vojno pa je nezaposlenost skoro povsod ponehala. Delavci so bili deloma mobilizirani, deloma pa so bili polno zaposleni v vojni industriji. Demobilizacija pa je zopet postavila problem nezaposlenosti pred vlado. Komaj se je posrečilo malo omejiti to socijalno bolezen, že je izbruhnila z novo silo vsled svetovne gospodarske krize.

Najmanj trpi pod nezaposlenostjo je Francija. Njena industrija je v polnem obratu, ker ima dosti posla z obnovo. Dne 17. marca t. l. je imela komaj 8875 nezaposlenih.

Vse drugačne pa so razmere v Angliji, ki trpi na akutni gospodarski krizi in kjer zavzema nezaposlenost ogromno obsežnost. Državne oblasti so registrirale naslednje število nezaposlenih:

10. jan. 1922	1.933.450
31. jan. 1922	1.906.000
28. febr. 1922	1.837.000
31. marca 1922	1.740.000

Poleg tega pa je prišteti še one, ki delajo le skraćeno, ki jih je okoli 200.000 in take nezaposlenice, ki sploh nimajo več pravice do podpore. Koncem januarja je dosegla nezaposlenost 16,3 odstotka. V poslednjem času se kaže malo zboljšanje, kar gre na račun zboljšanja položaja v premogovnikih, plavžih, v volneni industriji, v konfekciji, v čevljarški industriji in v keramiki.

V Švici pa nezaposlenost v poslednjem času zopet narašča. Koncem januarja t. l. je bilo 96.580 nezaposlenih.

Kar se Italije tiče, so šele sedaj na razpolago oficijelne številke za leto 1924:

maja 1924:	250.145
avgusta 1924:	431.741
novembra 1924:	492.368
decembra 1924:	512.260

Največji del nezaposlenih odpade na stavbinske delavce, kljub temu, da je dala vlada na razpolago eno milijardo lir za cestne in železniške zgradbe. L. 1922 pa je nezaposlenost še bolj narasla. Dne 1. februarja je bilo 606.000 nezaposlenih. Od januarja na februar se je nezaposlenost dvignila za 12 odstotkov. Vzrok naraščajoče nezaposlenosti leži v pomanjšanju zaposlenosti pri poljedelstvu, kar je zopet v zvezi s slabim vremenom letošnjega leta. Najbolj je razširjena nezaposlenost v poljedelstvu, v stavbinski stroki, v kovinski, tekstilni in kemični industriji.

Na Uncu pri Rakeku je umrla v petek dne 7. julija ob 9. uri zvečer, previdena s tolažili sv. vere, gospa

Franja Maister, roj. Tomšič.

Pokopali bomo drago rajnico v nedeljo ob 4. uri pop. na Uncu.

Bila je zlata mati, ki je posvetila vse svoje življenje edino le ljubezni in skrbi za svoje drage.

Kdor jo je poznal, naj jo ohrani v gorkem spominu.

Unec, dne 8. julija 1922.

General Rudolf Maister, počasni adj. Nj. Vel. kralja, sin.

Marija Maister, roj. Stergar, sinaha.

Hrvoj in Borut Maister, vnuka.

Matilda Šebenikar, roj. Tomšič, posestnica na Uncu, sestra.

Rodbine: Tomšič v Ljubljani, Trebnjem, Zagrebu in Guštin v Metliki in Mariboru.

PARKETNE deščice

dobavlja in polaga v mestu in na deželi

Anton Bokal, Ljubljana

Štomškova ulica št. 19.

Telefon 627.

Kopalna sezija

Kopalne kostume, hlače, frak, plašče, čepice, plavalne

pesove itd. priporoča

A. & E. Skaberne

Ljubljana, Mestni trg 10.

Mizarske vajence

brez hrane in stanovanja išče za takojšnji nastop

mizarska delavnica

Strukelj & Magister, Sp. Bišnja

Planinska cesta 168.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera priznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja.

Elsa lilično mlečno milo

najbolje blago, najfinješe »milo lepote«

4 kosi z zamotom in poštnino 120 Kr.

»Elsa« obrazna

pomada

odstrani vsako

nečistost kože,

solčne pege, za-

jedance, nabore,

itd., naredi kožo

mehko rožnato-

belo in čisto; dva

porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 Kr.

»Elsa« Tanonchina pomada za

rast las

krepi kožo glave, preprečuje izpadanje,

lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut,

prerano osivelost itd. 2 porcelanasta lončka

z zamotom in poštnino 80 Kr.

Prodajalci

ako naročijo najmanj 12 kosov od jed-

nega predmeta dobijo popust v naravi.

Razno: Lilično mleko 24 Kr.; Brikomaz 10 Kr.; naj-

finješe lilično-puder dr. Klugera v velikih origi-

nalnih školjkah 40 Kr.; najfinješe Hega zobni

prasek v patent školjkah 40 Kr.; puder za gospe

v vrečkah 8 Kr.; zobni prasek v školjkah 12 Kr.;

Schampon za lase 8 Kr.; rumenilo 12 listkov

48 Kr.; najfinješe parfen po 48 in 80 Kr.; Močna

voča za lase 30 Kr.; Za vsa razna predmeta 99

zamot in poštnina posebej tarčuna.

EUGEN F. FELLER, lekarnar, STUBICA doma,

Elsatrg 357, Hrvatsko.

Enkratna objava 1½ din.

Priporočajo se sledeče tvrdke:

SPEDICIJE:

Orient, d. d. Ljubljana, Sodna ul. 3,

tel. 463.

Balkan, d. d. Ljubljana, Dunajska c.

VELETRGOVINA VINA:

Restavracija »Zlatorog«, Ljubljana,

Gosposka ulica.

FOTOGRAFSKI ATELJE:

Kunc Franc, Ljubljana, Wolfova

ul. 6. Prvi domači zavod za po-

večanje slik.

KNJIGARNA:

Zvezna knjigarna, Ljubljana, Mar-

jin trg 8.

MANUFAKTURE:

F. Ostrelj, Ljubljana, Vegova ulica

št. 12. V bližini državne realke.

I. C. Mayer, Ljubljana.

Franc Brumat, Ljubljana, Mestni

trg 25/1.

TRGOVINA BOMBAŽA: SU-

KANCA LTD.:

Karl Prelog, Ljubljana, Stari trg 72.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE:

J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova

cesta št. 3.

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg.

PAPIRNA TRGOVINA:

I. Galšek, Ljubljana, Sv. Petra c.

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE:

I. Tomše, oblastveno konc. elektro-

tehnik, Ljubljana, Kodeljevo, bar 7.

SLAŠČIČARNA:

Kalaš, Ljubljana, Židovska ul.

STAVBENO PODJETJE:

Dr. ing. M. Kasal, Ljubljana.

Ivan Vižintin, Ljubljana, Vodmatski

trg 7.

Ivan Štokan, Ljubljana, Studentov-

E. GABORIAU:

Zločin v Orcivalu.

(Dalje.)

Gospoda Courtoisa je genile to detektivsko mehkoscrcje. Menil je, da veljajo sočutni vzkliki žrtvama. Toda motil se je, zakaj gospod Lecoq je zdajci povzel:

»Nesrečni ljudje! Tako vendar ne gre ponesnažiti vse hiše — če pa že, je treba pobrisati za seboj. Človek mora biti previden, hudirjal!»

Ko so dospeli v prvo nadstropje, do vrat budoarja, ki leži pred spalnico, se je tajni policist ustavil in vrgel oči okrog sebe, da bi si vtisnil načrt stanovanja.

Nato je vstopil rekoč:

»Zdi se, da nimam posla s svojimi dosedanjimi znanci.»

»Dognali smo že marsikaj,« je pripomnil preiskovalni sodnik, »kar bo važno za vas pri vašem delu. Tako je na primer jasno, da je Guespin, če že ni sokrivec zločina, vsaj vedel zanj.»

Lecoq se je ozrl na sliko v pokrovu svoje bombonijere, kakor bi hotel zaupati dragi pokojnici nekaj, česar ne sme povedati na glas.

»Vem,« je dejal na to, »Guespin je strašno kompromitiran. Zakaj ne mara povedati, kod je zapravil kaj? Z druge strani pa je res, da je javno mnenje proti njemu — in tako je morda vendar nedolžen.»

Detektiv je stal sami sredi sobe; ostale je prosil, naj počakajo na pragu. Oziraje se s kalnimi očmi je ugibal, kakšen bi utegnil biti pomen tako strašnega nerada.

»Tepci!« je govoril z jeznim glasom, »trikrat tepci! Bogme, pameten človek tako ne ravna! Če koga ubiješ in ga oropaš, še ni rečeno, da bi moral razdejati vso hišo. Počemu je treba lomiti pohištvo, da bi jih vrag? Mari bi vzeli s seboj nekaj vitrihlov, ki odpro vsako ključavnico brez hrupa in ropota. Nerode! Norci! Človek bi dejal —

Umolknil je in strme odprl usta.

»Oho!« je povzel, »morda pa niso bili nerode! ...»

Svedoki tega prizora so stali nepremično pri vrodu in z začudeno radovednostjo opazovali početje gospoda Lecoqua.

Detektiv je klečal na preprogi, tipaje z roko med porcelanovimi črepijami.

»Mokro je, zelo mokro; čajnik je bil gotovo še poln, ko so ga razbili.»

»Lahko da nista vsega popila,« se je oglasil oče Plantat.

»Baš to sem hotel reči,« je odgovoril Lecoq. Gotovo je, da po tej mokroti ne moremo točno sklepati, kdaj se je zgodil zločin.»

»Čas nam kaže ura,« je vzklil gospod Courtois, »in še prav natanko!»

»Zares,« je pritegnil gospod Domini, »gospod župan je zelo umno ugotovil v svojem zapisniku, da se je ura ustavila pri padcu.»

»Nu,« je dejal oče Plantat, »baš čas, ki ga kaže ura, me preseneča. Tri pa dvanajst minut — ko vendar vemo, da so umorili grofica oblečeno! Ali je potem kakom še čula in pila čaj ob treh popoldnih? To se ne zdi verjetno.»

»Tudi mene je vznemirila ta okolnost,« je povzel detektiv.

»Zato pravim, da morda niso bile nerode. A saj bomo videli.»

Takoj je z neizmerno previdnostjo vzdignil uro in jo skrbno postavil na okrajek kamina.

Kazalca sta kazala še vedno dvanajst minut po treh.

»Dvanajst minut po treh,« je mrmral gospod Lecoq, »podtikaje uri kos trščice, da bi stala bolje, »kdo vrača pije čaj

tako zgodaj! In kdo ubija ljudi ob treh popoldnih — zdaj, sredi julija, tik pred solničnim vzhodom?»

Z nekoliko težavo je odprl številnikovo okence ter porinil veliki kazalec na pol štirihi.

Ura je udarila enajstkrat.

»Evo!« je zmagovalno vzklil gospod Lecoq, »zdaj vemo resnico!»

To reki je izvlekel bombonijero, založil košček sladkorja in zamomljaj:

»Kancije! ...»

Enostavnost njegovega kontrolnega sredstva, ki se ga prej nihče ni spomnil, je vidno iznenadila gledalce.

Zlasti vznemiljen je bil gospod Courtois.

»Nu,« je dejal zdravniku, »zdi se, da mož ne igra brez adutov.»

»Ergo,« je povzel gospod Lecoq, ki zna latinsko, »imamo posla ne z bedaki, kakor smo mislili v prvem hipu, nego z zvitorepci, ki umejo zabrisati sled za seboj. Ušeli so se res — a vendar, računali so; njih račun je očiten in jase. S tem, da so podteknili nepravdo uro, so hoteli speljati preiskavo v napaden tir.»

»Kakšen naj bi bil hasek te prevare?« se je začudil gospod Courtois.

»Kakšen?« je zategnil preiskovalni sodnik. »Ali ne bi bilo zločincem v korist, če bi mogli zbuditi mnenje, da se je zgodil zločin po odhodu zadnjega vlaka? Guespin, ki se je ločil od svoje družbe ob devetih na Lyonski postaji, je bil lahko ob desetih spet tu, umoril gospodo, pograbil denar, ki je vedel, da se nahaja pri grofu, ter se vrnil s poslednjim vlakom v Pariz.»

»Te domneve so zelo bistroumne,« se je oglasil oče Plantat. »A če je tako, zakaj ni prišel Guespin k Weplerju v Batignolles, kjer so ga čakali ostali? To bi bil vendar vsaj nekakšen alibi zanj!»

Doktor Cendron je sedel ves ta čas na edinem nepoškodovanem stolu ter ugibal, kaj bi moglo biti vzrok, da je oče Plantat prebledel, ko so omenili »padarja« Robelota.

Izvajanja preiskovalnega sodnika so ga vzdramila iz njegovega premišljevanja. Vstal je.

»Važno je še nekaj drugega,« je dejal. »Ukana z uro, ki naj bi koristila Guespinu, bi mogla usodno obremeniti Ripaila, njegovega sokrivca.»

»Nu,« je odgovoril gospod Domini, »mogoče je tudi, da ni La Ripaille s to stvarjo v nikakvi zvezi. Kar se pa tiče Guespina, je imel gotovo tehtne vzroke, da se je ognil svatbe. Njegova zmedenost po takšnem grozodejstvu bi bila gotovo sumljivejša od popolne odsotnosti.»

Gospodu Lecoqu se je zdelo prezgodaj, da bi povedal svoje mnenje. Kakor zdravnik ob bolniški postelji hoče biti tudi on vselej gotov svoje diagnoze.

Stal je pred kaminom in porival kazalce na uri. Odbila je zaporedoma pol enajstih, polnoči, pol ene in končno eno.

Pri tem opravilu je godrnjal:

»Bili so vajenci, nedeljski razbojnik! Prebrsani, a vendar ne mojstri, ki bi umeli misliti na vse. Prestavili so kazalce, zvonila pa niso popravili; kakor hitro se je pojavil star policijski lisjak, je vsa otročarija razkrinkana!»

Gospod Domini in oče Plantat sta molčala. Detektiv se je vrnil k njima.

»Gospod sodnik,« je dejal, »lahko ste prepričani, da se je zgodilo pred polni enajstimi.»

»Razen če bi bilo zvonilce pokvarjeno,« je menil oče Plantat, »tudi to se včasih zgodi.»

»Pa kolikrat!« je pritegnil gospod Courtois. »Ura v mojem salonu je v takem stanju že ne vem koliko let.»

Gospod Lecoq je pomišljal.

»Gospod mirovni sodnik utegne imeti prav,« je povzel nato, »Zame govori verjetnost, toda zgolj verjetnost je v začetku premalo; treba nam je torej gotovosti. Na srečo imamo še posteljo. Glavo stavim, da je še razkopana.»

To reki se je obrnil k županu:

»Trebja je poklicati kakega posla, da bo pomagal.»

»Čemu?« se je oglasil oče Plantat. »Pomagati vam nočem jaz; tako pojde še hitreje.»

Z združenimi močmi sta snela baldahin iznad postelje ter ga položila z zastori vred na tla.

»Nu,« je rekel detektiv, »sem li ugenil?»

»Zares,« je dejal Domini nekam presenečeno, »postelja je razkopana.»

»Razkopana da,« je odgovoril tajni policist, »ležal pa ni v nji nihče.»

»Ali vendar ...« je hotel ugovarjati gospod Courtois.

»Prepričan sem, da trdi pravo,« ga je prekinil oče Lecoq. »Nekdo je odgrnil posteljo, to se vidi; nemara se je celo valjal po nji. Zmečkal je blazine, odejo in rjuhe — vse to pa za večje oko ne more ustvarjati lica, kakršno ima postelja, v kateri je spalo dvoje oseb. Razkopati posteljo je prav tako težko, da ne še težje nego postlati jo. Brezpogojno je treba leči vanjo in se v nji ogreti. Postelja je nevaren svedok, ki nikoli ne laže in mu nihče ne more očitati krivega pričevanja. V tej le ni ležal nikdo ...»

»Vem,« je odgovoril oče Plantat, »grofica je bila oblečena, zato pa je nemara ležal grof.»

Preiskovalni sodnik, zdravnik in župan so pristopili.

»Ne, gospod,« je odgovoril detektiv, »lahko vam dokažem, da ne. Še otrok ne bi smel verjeti temu narejenemu neredu.»

Previdno je odgrnil odejo in vrhnje rjuhe do srce postelje, nadaljujoč:

»Obe blazini sta potlačeni, kaj ne? Toda pazite na prečni valjec, ki je nedotaknjen; nikjer ne vidite gub, kakršne povzroči teža glave in gibanje z rokami. A to še ni vse; ogledajte si posteljo od srede do znožja. Odeji se stikata prav tako točno, kakor sta bili pognjeni. Če potipata spodaj z roko kakor zdajle jaz, boste čutili odpor, ki ga ne bi bilo, da se je kdo le za hipec iztegnil pod njima.»

Spricho jasnih izjav in prijemljivih dokazov gospoda Lecoqa ni bilo več moči dvomiti.

»A to še ni nič,« je povzel. »Oglejmo si drugo žimnico. Površen človek se je težko spomnil, kadar pošilja posteljo ali kadar jo razkopava. Vzemimo tole!»

Vzdignil je vrhno žimnico; prevleka spodnje je bila čvrsta napeta. Nikjer nobene vdrtine, do nje je zamrmral gospod Lecoq.

»Da, da, žimnice so izdajalske,« je zamrmral gospod Lecoq.

»Bilo bi tedaj dokazano, da gospod Trémorski ni ležal,« je dejal preiskovalni sodnik.

»Ne glade na to,« je dodal doktor Cendron, »da bi našli njegovo obleko na kakem stolu ali kanapeju, ako bi ga bili umorili v postelji.»

»In zlasti,« je malomarno pripomnil gospod Lecoq, »da bi se videla na rjuhah vsaj kapljica krvi. Ti razbojnik so zares analabete v svoji stroki.»

Pogled očeta Plantata je že nekaj časa iskal oči preiskovalnega sodnika. Ko jih je ujel, je dejal, pomembno naglašaje vsako besedo:

(Dalje prili.)

MALI
OGLASI

PRODAJA:

Lepa, nova, močno zidana hiša, polnadstropna, priprava za vsako obrt z velikim vrtom, pol orala nile, mali sadni vrt, na zelo lepi ravni legi, voda in vinski trta pri hiši, evančino z lepim pohištvo. — Več pove F. Kmet, Trbovlje 11. 62

GOSTILNA, TRGOVINA z mesnico, močno tehnično, hlevi za živinsko trgovino, celin krasnim pohištvo in 14 orolov zemljišča. 600.000 Din.

Vinotič in 5 orolov posestva 2 hiši in hlev, 300.000 Din. Grajska, popolnoma opremljena, 21 orolov zemlje, pri postaji, priprava za vodno moč. 800.000 Din.

Posestva v različnih velikostih in cenah.

Hiša, trgovine, gostilne in vile.

Pisarna Zagorski, Maribor, Barvarska ulica št. 3. 61

Dobro ohranjene vijoliške in navadne CITRE, po nizki ceni, Naslov pove uprava lista. 56

UGODEN NAKUP. Proda se 50 delnic Trg delniške družbe. Poizve se pri P. Pletier, Ljudska posojilnica, 1075

SLUŽBE:

SLUŽBINJO od 14 let, nekoliko zmerno nemščine in pošteno, se tukaj sprejme pri inž. Mebus, Jovarna Savojc in Komp., Sp. Siska, Celovška cesta. 63

ISČE SE MESAR kot konjpanjon, ki bi samostojno vodil mesarjo. Pismene ponudbe pod »Mesarja« na upravo lista. 65

Večja lesna stavbena družba išče za takoj DVA PRAKTIKANTA, enega za tesarski oddelek, enega za stavbeno mizarstvo. — Pri isti tvrdki se sprejmejo tudi 3

dobro izveščani stavbeni mizarji. Vprašati pri tvrdki Weissbacher, lesna industr. družba, Ljubljana, Dunajska cesta 66. 57

IZURJENA KORESPONDENTINJA (stenoografinja in strojeopiska) išče mesta. — Ponudbe pod »Zanesljiva«, na upravo lista. 54

VEČ TESARJEV se takoj sprejme za priprosto delo na akord. Prosto stanovanje, Ponudbe na »Podjetje inž. Dukić in drug, Ljubljana, Bohoričeva ulica 20. 58

DVA MANUFAKTURISTA išče za takojšnji nastop proti dobri plači »Tekstilja«, d. d. Ljubljana, Krekov trg 10. 48

Sprejme se TRGOVSKI UČENEC v trgovino z mesnim blagom pri tvrdki Franjo Zagar v Obloščici od boljše hiše z dobro šolsko izobrazbo. 23

GOSPODIČNA iz ugledne rodbine, vestna in poštena, z več leti pisarniške prakse, želi prenesti službo kam v tujino, najraje na deželo. Šla bi tudi v kako trgovino ali kaj primernega. Glavni pogoj: vsa oskrba v hiši. Ponudbe prositi na upravo lista pod šifro: »Brez domaa«. 1109

RAZNO:

Kdo mi preskrbi SOBO ali majhen lokal proti dobri nagradi. Reflektiram na prostor ob Poljanski, Tržaški cesti ali ob glavni cesti v Siskli ali na Viču. Plačam najemninno za pet let naprej. Naslov v upravo lista 64

GOSTILNO sprejem v našem mestu ali na deželi. Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Takoj«. 60

PENZIONIST, rokodelce želi znanja v svrto ženitve z vdovo srednje starosti. — Ponudbe s sliko naj se pošljejo pod »Rokodelce«, pošto no ležeča, Ljubljana. 58

Iščem DRUŽABNIKA ali drug. žabnico s kapitalom okrog 100.000 K na trgovino mešanega blaga v lastni hiši na deželi. — Naslov: Jos. Kos,

podružnica »Jugosla«, Novo mesto. 59

500 K NAGRADE dobi, kdor mi preskrbi že vpeljano pekarno v najem v kakem prometnem kraju v trgu ali na deželi. Ponudbe pod »pekarna« na upravo lista. 51

Za daljšo dobo let se odda v najem dobro ločena GOSTILNA v prometnem kraju na deželi v bližini Kamnika. V popolno renovirani hiši je ves gostilniški inventar na razpolago. Poleg gostilne se odda na željo tudi 8 orolov nlijv in travnik v refektantu v pomoč. Ugodna pozicija za mesarja ali lesnega trgovca. Vprašati je na upravo lista pod zaprto kavo: to pod št. K32 Kamnik in je za odgovor priložiti znamko za 19 kron. 49

ŽEPNE URE, precizijske in stenske, popravila najsolidnejše tvrdka F. Čuden v Prešernovi ulici 1. 506

Urar

Ed. Škopek

Ljubljana, Mesni trg št. 8.

Velika zaloga ur, zlatine, srebrnine in optike. — Popravila se izvršujejo strokovno in pod jamstvom.

Cene nizke.

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić & drug

Ljubljana, Bohoričeva ul. 20.

se priporoča za vsa

v to stroko spadajoča dela.

Kupujemo

hrastove, smrekove, borove in jelove klade. Merkantilno tesani les v vseh dimenzijah. Detaljirane ponudbe z navedbo najnižje cene poslati na

„Dom“ d.d. za lesene stavbe.

Zagreb 3.

Prodaja se:

2 kredenci iz orehovega lesa v modernem slogu z marmorno ploščo in stekli, eno omaro za knjige z ledimi, stekli, eno omaro za obleko — vse skorej novo.

Naslov pove Anončni zavod DRAGO BESELJAK Ljubljana, Sodna ul. št. 5.

Sredi mesta

velika hiša z dvema pročelji, me, kleti, dvorišče primerno za večje trgovsko podjetje. Lepo stanovanje prosto z no-vembrom se ugodno prodaja. Pojasnila daje Anončni zavod DRAGO BESELJAK Ljubljana, Sodna ul. št. 5.

Skladišče kože

Herman Hary i sin

Varaždin.

Telefon št. 68

Telefon št. 68

priporoča svoje bogato skladišče vseh vrst kože in čevlarskih potrebščin. Solidna in točna postrežba!

Tovarniške cene!

Zahtevajte cenike!

Oblačilnica za Slovenijo, r. z. z o. z. v Ljubljani.

en gros — Zadržna centrala za manufakture — en detail

I Zgolj prvovrstni češki in angleški izdelki I

Skladišče v »KRESIJI«, Lingarjeva ulica 1, prvo nadstropje.

Prodajalna na drobno v Stritarjevi ulici št. 5.

Podružnica v SOMBORU (Bačka), Aleksandrova ulica št. 11.

Upoštevalte pri nakupih! Upoštevalte pri nakupih!

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu vijudno naznanjam, da sem na Poljanski cesti št. 19 (nasproti gimnazije) prenovil in otvoril staro znano gostilno. Domača kuhinja in mrzla jedila, dobro štajersko in dolensko vino, vedno sveže pivo vsak čas na razpolago. Točna in solidna postrežba, primerne cene.

Za manjše zaključene družbe posebna soba.

Za obilen obisk se priporoča

Franc Bučar.

ZAHTEVAJTE ART-ORIGINALNI!
FOTOGRAFSKI ALBUM I.

Poslajte v denarnem plinu 10—20 Din za poskusno posliko na »JUNO« KUNSTANSTALT Ges. m. b. H. WIEN

XII., Breitenfurterstrasse 66/6

Kupujemo

hrastove, smrekove, borove in jelove klade. Merkantilno tesani les v vseh dimenzijah. Detaljirane ponudbe z navedbo najnižje cene poslati na

„Dom“ d.d. za lesene stavbe.

Zagreb 3.

Dr. OTOKAR RYBÁŘ

je otvoril odvetniško pisarno

v LJUBLJANI,

Miklošičeva cesta št. 13.

Parketne desčice

iz slavonskega hrasta, stročno lepenko, lesni cement dobavljam v vsaki množini najceneje.

I. Jugoslovanska tvornica Bakula JOS. R. PUH LJUBLJANA

Gradska ul. 22 — Telef. 513

dobro uvedenega in reprezentativnega išče velika tvornica likerja in konjaka. Ponudbe je poslati na poštni predal 255. Zagreb.

POTNIKA

dobro uvedenega in reprezentativnega išče velika tvornica likerja in konjaka. Ponudbe je poslati na poštni predal 255. Zagreb.

Skladišče kože

Herman Hary i sin

Varaždin.

Telefon št. 68

Telefon št. 68

priporoča svoje bogato skladišče vseh vrst kože in čevlarskih potrebščin. Solidna in točna postrežba!

Tovarniške cene!

Zahtevajte cenike!

Jugoslovanska banka

d. d. menjalnica v LJUBLJANI, Kolodvorska ulica številka 26.

kupuje in prodaja valute (dolarje itd.) in devize po najugodnejši dnevni ceni in obrestuje vloge bodisi na knjižice bodisi na tekoči račun po najvišji obrestni meri.

(опес.)

JUGOSLOVANSKA UNION-BANKA
preje **MARIBORSKA ESKOMPTNA BANKA**
USTANOVLJENA L. 1872

Akcijski kapital K 30,000.000
Rezerve K 16,000.000

Beograd, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Murska Sobota, Velikovec,
Maribor, ekspoziturna podružnica **Skofialoka**.

Izvršuje vse bančne posle
najkulantneje.

Kdor uporablja
Zlatorog milo
podaljša trajnost svojega perila.

Glavno zastopstvo za Slovenijo in zaloga
R. Bunc in drug
Celje - Ljubljana - Maribor

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA Prešernova ulica št. 50, (v lastnem poslopiju) LJUBLJANA
Brzjavke — KREDIT LJUBLJANA. — Telefon št. 40, 457. in 548

Obreštevane vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits i. t. d.

ODLIKOVANA TVORNICA

„MARASKINA“

I FINIH LIKERA

G. S. MATAVULJ

KR. DVORSKI LIFERANT

ŠIBENIK, DALMACIJA.

Brzjavke: DISTELERIJA

HYDRAWERK

Dr. Louis Röder

Wien VII., Zieglergasse 7.

Specijaliteta:

Galvanski Hydra-elementi v nedostižnoj kvaliteti.

Originalne Bergman-cijevi (Berlin), instalacijski materijal, kao cijevi za instalacije, okovi, prefikaci itd.

Sve najfinijega izrada.

Veliko skladište (i transit) izurna dobava.

IVAN JAX IN SIN

LJUBLJANA - GOSPOSVETSKA CESTA ŠTEV. 2.

Sivinski stroji in stroji za pletenje

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v LINCUL — Ustanovljena leta 1887. Vezanje poučujejo brezplačno. — Popravila se sprejemajo. — Lastna delavnica.

Pisalni stroji „Adler“.

Kolesa iz prvih tovarnih

Dürkopp — Styria — Waffelnrad.

Sprejme se

3 prikrojevalce,

izvežbane, prvovrstne, trezne moči. Ponudbe na pisarno: Konfekcijska tovarna „FRANDE“, Ljubljana, Emonska cesta 8.

Istotam se odda zanesljivim krojačem proti kavciji delo na dom. Spretni zanesljivi in trezni delavci se pa sprejmejo v tovarno.

Auto

Bencin. — Pneumatika. Olje. — Vsa popravila. — Mast. — In vožnje. — Le prvovrstno blago in delo po solid. cenah nudi

Jugo-Auto d. o. o. z. v Ljubljani.

Parna žaga **FRAN RAVNIKAR**

mesni tesarski mojster

LJUBLJANA — Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

M. KUŠTRIN, LJUBLJANA.

Tehniško in elektrotehniško podjetje. Trgovina s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti na drobno in debelo. Velika zaloga vseh vrst gumij, kolesne in avtomobilske pneumatike. Glavno zastopstvo polnogumijastih obročev iz tovarne „Walter Martiny“. Na razpolago je hidraulična stiskalnica za montiranje polnogumijastih obročev.

Centrala: Ljubljana, Rimska cesta št. 2.

Telefon št. 588.

Brzjavke: Kuštrin, Ljubljana.

Podružnice: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Telefon št. 470.

Maribor, Jurčičeva ul. št. 9. Telefon št. 133.

Beograd, Knez Mihajlova ulica broj 3.

Radioaktivno termalno kopališče TOPLICE pri Novem Mestu.

Renovirani kopališki prostori se bodo otvorili 15. julija t. l.

Stanovanja v kopališkem domu se radi temeljitih renovacij ne bodo oddajala.

Dr. K. Konvalinka

Železniška postaja: STRAZA-TOPLICE.

Prva odlikovana Dalmatinska Parna Destilarija
V. MORPURGO, SPLIT

Nagradjena na svim izožbama največim odlikovanjima.

Rakije svake vrste — Svetski „Maraschino“ — Ekstrakt od Maraske — Ekstrakt od Charry-Brandy — Cognac 1^a Medicinal, prvovrstni produkt — Cognac Dalmatia vjeaux, obiljubljena marka — Cremes doubles, liker izvanredne fineće — Svakovrstni najfiniji liker — Esencije od punča — Sirupi od voća — Limunade.

Cenik na zahtev!

Cenik na zahtev!

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava:

Prima čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslovi: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. v Ljubljani Miklošičeva cesta 16.

Jadranska banka Beograd.

Delniška glavica: Din 30,000.000. Rezerva: Din 15,000.000.

Podružnice:

Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Sibenik, Zagreb.

Naslov za brzjavke: JADRANSKA

Naslov za brzjavke: JADRANSKA

AFILIRANI ZAVOD:

FRANK SAKSER STATE BANK

82 CORTLAND STREET

NEW-YORK CITY.

STROJI za obdelovanje lesa **TURBINE** in transmisije **Armature in sesalke, zvonovi** **strojne tovarne in livarne d. d. LJUBLJANA.**

Delniška glavica: K 20,000.000—

Podružnice:

Novo mesto, Rače, Slovenjgradec

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA, LJUBLJANA

Selenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Rezervni zakladi: K 6,500.000—

Telefoni št. 146, 458

Brzjavke: ESKOMPTNA